

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง ความพร้อมของประเทศไทยและผลกระทบ
ของการเข้าเป็นภาคี “สนธิสัญญาอินเทอร์เน็ต”
ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก

จัดทำโดย นางสาวนุสรา กาญจนกุล
รหัส 9054

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 9 ปี 2560
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง ความพร้อมของประเทศไทยและผลกระทบ
ของการเข้าเป็นภาคี “สนธิสัญญาอินเทอร์เน็ต”
ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก

จัดทำโดย นางสาวนุสรา กาญจนกุล
รหัส 9054

หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 9 ปี 2560
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักรับบริหารการทูตของกระทรวงการต่างประเทศ

ลงชื่อ.....
(เอกอัครราชทูต ดร. ชเนศ สุจารีกุล)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....
(เอกอัครราชทูต อู๋ม เมลานนท์)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....
(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. สุภางค์ จันทวานิช)
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมของประเทศไทย และผลกระทบของการเข้าเป็นภาคี “สนธิสัญญาอินเทอร์เน็ต” ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก ซึ่งประกอบด้วยสนธิสัญญาสองฉบับ ได้แก่ สนธิสัญญาลิขสิทธิ์ (WIPO Copyright Treaty: WCT) และสนธิสัญญาการแสดงและสิ่งบันทึกเสียง (WIPO Performances and Phonograms Treaty: WPPT) ซึ่งถือกำเนิดขึ้นเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตที่ส่งผลกระทบรุนแรงต่อการคุ้มครองลิขสิทธิ์ (Copyright) และสิทธิข้างเคียง (Neighbouring Rights) อย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน

ในการจัดทำ ผู้เขียนได้ศึกษาเปรียบเทียบความสอดคล้องของบทบัญญัติของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 กับบทบัญญัติของสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ และสนธิสัญญาการแสดงและ สิ่งบันทึกเสียง. ตลอดจนวิเคราะห์ผลกระทบของการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์ รวมทั้งผลกระทบของการเข้าเป็นภาคีสถิติสนธิสัญญาดังกล่าวต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์. และผู้บริโภค โดยเน้นอุตสาหกรรมภาพยนตร์และเพลง โดยอาศัยข้อมูลที่รวบรวมจากการสัมภาษณ์ประกอบการดำเนินการ

จากการศึกษาพบว่า ในด้านกฎระเบียบ ปัจจุบันกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศไทยยังไม่เอื้ออำนวยให้ประเทศไทยอนุมัติเข้าเป็นภาคี “สนธิสัญญาอินเทอร์เน็ต” ได้ทันที จำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาทั้งสองฉบับ โดยในส่วนของสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ ต้องขยายอายุการคุ้มครองงานภาพถ่ายจากระยะเวลาห้าสิบปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งานขึ้น หรือห้าสิบปีนับแต่ได้โฆษณางานเป็นครั้งแรก เป็นตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นระยะเวลาห้าสิบปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย และในส่วนของสนธิสัญญาการแสดงและสิ่งบันทึกเสียง ต้องขยายการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงให้รวมถึงการคุ้มครองสิทธิแต่ผู้เดียวในการทำซ้ำ การให้เช่า การจำหน่ายสิ่งบันทึกเสียงการแสดง รวมทั้งการเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งการแสดงผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตลอดจนจำเป็นต้องพิจารณาในรายละเอียดของประเด็นอื่นๆ เช่น นิยามศัพท์ เพื่อให้เหมาะสมและเพียงพอต่อการบังคับใช้สิทธิในบริบทของสื่อดิจิทัลและอินเทอร์เน็ต

อย่างไรก็ดี แม้ด้านกฎระเบียบอาจยังไม่พร้อม แต่ไม่พบว่าจะเกิดผลกระทบในทางลบที่จะทำให้ประเทศไทยต้องชะลอการเข้าเป็นภาคี “สนธิสัญญาอินเทอร์เน็ต” ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งบุคคลในอุตสาหกรรมภาพยนตร์และเพลง และผู้บริโภคงานลิขสิทธิ์ ส่วนใหญ่เห็นด้วยที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีสถิติสนธิสัญญาดังกล่าว ด้วยเชื่อว่าผู้สร้างสรรค์และนักแสดงของประเทศไทย จะได้รับการคุ้มครองอย่างเพียงพอสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และเป็นการยกระดับการคุ้มครองงานลิขสิทธิ์ให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล

เพื่อประกอบการพิจารณาในการเข้าเป็นภาคีสถิติสนธิสัญญาอินเทอร์เน็ต ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะว่า ประเทศไทยจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นดังที่ได้กล่าวข้างต้นให้สอดคล้องกับสนธิสัญญา โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนยื่น

ภาคยานุวัติสาร เนื่องจากพันธกรณีตามสนธิสัญญาจะมีผลผูกพันเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา 3 เดือน นับจากที่ได้ยื่นภาคยานุวัติสาร นอกจากนี้ โดยที่อาจมีผลกระทบในทางลบจากการแก้ไขปรับปรุง กฎหมายและการเข้าเป็นภาคีสันธิสัญญาอินเทอร์เน็ต ประเทศไทยจำเป็นต้องเตรียมมาตรการป้องกัน และบรรเทาผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น โดยกระทรวงพาณิชย์ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบรักษาตาม พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ จะต้องดำเนินการ ดังนี้

1) จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจาก กฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้น ต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน ตามที่บัญญัติ ในมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และเมื่อกฎหมายมีผลใช้ บังคับแล้ว ต้องจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟัง ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบท ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

2) ขอความเห็นชอบการเข้าเป็นภาคีสันธิสัญญาจากรัฐสภาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 178 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ และประสานกระทรวงการต่างประเทศในการจัดทำ ภาคยานุวัติสารเพื่อเข้าเป็นภาคีสันธิสัญญา

3) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจทั้งก่อน ระหว่าง และภายหลังจากการออก กฎหมาย ให้แก่กลุ่มบุคคลต่างๆที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้เข้าใจ หลักการและเหตุผล เจตนารมณ์ และบทบัญญัติของกฎหมายอย่างถูกต้องตรงกัน เพื่อให้การบังคับใช้ กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4) เตรียมมาตรการป้องกันและบรรเทาผลกระทบซึ่งอาจเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาจาก การบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าสิทธิทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นผลมาจากการบังคับใช้สิทธิโดยไม่สุจริต และความซ้ำซ้อนของสิทธิ เช่น ให้บุคคลที่จะดำเนินการจัดเก็บค่าการใช้สิทธิของนักแสดงจากการ เผยแพร่สิ่งบันเทิงเสียงการแสดงต้องแจ้งข้อมูลสิทธิและรายละเอียดเกี่ยวกับ การจัดเก็บแก่คณะกรรมการ กลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ (กกร.) หรืออาจต้องนำมาตราการด้านกฎหมายมาใช้ถ้าจำเป็น เช่น พิจารณาเสนอกฎหมายกำกับดูแลกิจการในการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดง เป็นต้น

5) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อจัด ฝึกอบรมความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ด้านดิจิทัลพอร์เนลิสต์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการ สืบสวนสอบสวนและตรวจวิเคราะห์หาพยานหลักฐานโดยเฉพาะการละเมิดทางอินเทอร์เน็ต เพื่อ ประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

6) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร ทั้งใน ระดับประเทศ และระหว่างประเทศ เพื่อช่วยผลักดันการปกป้องคุ้มครองลิขสิทธิ์และสิทธิของ นักแสดงจากแหล่งละเมิดข้ามพรมแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการละเมิดผ่านระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ ให้บริการ (ISP) จำนวนมาก ซึ่งมีฐานการให้บริการ (Server) อยู่ในต่างประเทศ เพื่อสามารถบังคับใช้ กฎหมายกับผู้ละเมิดที่ต้นตอมากกว่าที่ปลายทางด้วยการลบหรือระงับการเผยแพร่เนื้อหาละเมิด ลิขสิทธิ์ (Removal of infringing contents) หรือปิดกั้นเว็บไซต์ละเมิด (Website blocking) เท่านั้น

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือของบุคคลหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้เขียนขอขอบพระคุณเอกอัครราชทูต ดร. ธเนศ สุจารีกุล อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก เอกอัครราชทูต อู๋ม เมาลานนท์ และศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. สุภาวงศ์ จันทวานิช อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษาแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ทำให้รายงานการศึกษานี้สำเร็จลุล่วงและบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่มุ่งหมายไว้

พร้อมกันนี้ ขอขอบพระคุณนายทศพล หังสุบุตร อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา ผู้บังคับบัญชา ที่สนับสนุนและให้โอกาสผู้เขียนเข้ารับการศึกษาอบรมในหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 9 รวมถึงเพื่อนร่วมงานในสำนักกฎหมาย ที่ทำงานหนักเพิ่มขึ้นเพื่อให้ผู้เขียนได้ปลีกเวลามาฝึกอบรม

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่าน ประกอบด้วย นายเศรษฐา ศิระฉายา นายวิรัช อยู่ถาวร นายบุรพา อาร์มภิร นายนำชัย เอกพัฒนาพาณิชย์ รองศาสตราจารย์อรพรรณ พันสพัฒนา นายสุพล สิทธิธรรมชัย นายเทียนชัย ปิ่นวิเศษ นายพิเศษ จิยาศักดิ์ นายณรัช ศรีหทัย นายปิยะชัย สายจงจิตร นางสาวชฎานิชฐ์ คงแดง และนายภัทร คงคาทิพย์ ที่ได้กรุณาสละเวลาให้ความคิดเห็นที่มีค่า ช่วยให้รายงานการศึกษานี้มีความครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

บุคคลสำคัญที่ได้ทุ่มเทสนับสนุนให้หลักสูตรการฝึกอบรมนี้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และมีความอบอุ่นในมิตรไมตรี ซึ่งผู้เขียนขอถือโอกาสนี้แสดงความขอบพระคุณด้วยเช่นกัน ได้แก่ ผู้อำนวยการและคณะเจ้าหน้าที่ทุกท่านของสถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ

ในท้ายที่สุดนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณกำลังใจจากครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณแม่ที่เป็นกำลังสนับสนุนในทุกๆ เรื่อง ขอขอบคุณเพื่อนนักบริหารการทูต รุ่นที่ 9 ทุกท่านที่ทำให้บรรยากาศของการฝึกอบรมในทุกวันอบอุ่นไปด้วยกลิ่นอายของความสนุกสนานร่าเริง และการจัดทำรายงานการศึกษานี้เต็มไปด้วยความมุ่งมั่นสู่เป้าหมาย

นุสรรา กาญจนกุล

สิงหาคม 2560

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ภูมิหลัง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
1.3 ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา	3
1.4 คำถามการศึกษา	4
1.5 สมมติฐานการศึกษา	4
1.6 ประโยชน์ของการศึกษา	5
1.7 นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดทฤษฎีและเหตุผลของการคุ้มครองลิขสิทธิ์	8
2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
2.3 สรุปกรอบแนวคิด	27
บทที่ 3 ผลการศึกษา	29
3.1 ความสอดคล้องของบทบัญญัติของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมกับบทบัญญัติของสนธิสัญญาอินเทอร์เน็ต	29
3.2 ผลกระทบของการเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาอินเทอร์เน็ต ต่ออุตสาหกรรมสร้างสรรค์และผู้บริโภค	48
บทที่ 4 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	52
4.1 สรุปผลการศึกษา	52
4.2 ข้อเสนอแนะ	54
บรรณานุกรม	56
ประวัติผู้เขียน	58

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบสนธิสัญญา WCT และ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	29
ตารางที่ 2	วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบสนธิสัญญา WPPT และ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	36

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลัง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยให้ความคุ้มครองแก่งานลิขสิทธิ์มาเป็นระยะเวลายาวนานนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2435 หรือปี ค.ศ. 1892 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 โดยประกาศหอพระสมุดวชิรญาณ ซึ่งเป็นพระราชโองการที่มีผลบังคับใช้เสมือนกฎหมายที่ให้อำนาจแก่คณะกรรมการสัมปาทิกสภาซึ่งเป็นคณะผู้บริหารของหอพระสมุดวชิรญาณในการอนุญาตให้บุคคลใดๆ ทำซ้ำหนังสือในหอพระสมุดวชิรญาณได้ จึงอาจถือว่าประกาศฉบับนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการนำหลักกฎหมายลิขสิทธิ์ที่ให้สิทธิแต่ผู้เดียวแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ในการอนุญาตให้ทำซ้ำมาบังคับใช้ในประเทศไทย

ภายหลังเมื่อเวลาผ่านไป ด้วยอิทธิพลของชาติตะวันตกโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากกฎหมายลิขสิทธิ์ของสหราชอาณาจักรสองฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ ค.ศ. 1710 (Copyright Act 1710) หรือที่เรียกว่า พระราชบัญญัติของพระราชินีแอนน์ (Statue of Anne) และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ ค.ศ. 1842 (Copyright Act 1842) ประเทศไทยจึงได้ตราพระราชบัญญัติกรรมสิทธิ์ผู้แต่งหนังสือ พ.ศ. 2444 (ค.ศ. 1901) เพื่อให้ความคุ้มครองผู้สร้างสรรค์งานลิขสิทธิ์อย่างกว้างขวางขึ้นครอบคลุมถึงผู้สร้างสรรค์หนังสือเล่มอื่นๆ นอกเหนือจากหนังสือในหอพระสมุดวชิรญาณ และต่อมาได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติฉบับนี้ในปี พ.ศ. 2457 หรือปี ค.ศ. 1914 อย่างไรก็ตาม ยังเป็นเพียงการคุ้มครองเฉพาะหนังสือไม่รวมถึงงานสร้างสรรค์ประเภทอื่นๆ จวบจนกระทั่งประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาเบอร์น์ว่าด้วยการคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม ค.ศ. 1886 (Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works 1886) กรมสารกรุงเบอร์ลิน ค.ศ. 1908 และพิธีสารเพิ่มเติม ค.ศ. 1914 ประเทศไทยจึงได้ตราพระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พ.ศ. 2474 เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาดังกล่าว

อนุสัญญาเบอร์น์ว่าด้วยการคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม หรือที่เรียกกันว่า “อนุสัญญาเบอร์น์” เป็นความตกลงระหว่างประเทศด้านลิขสิทธิ์ที่เก่าแก่ที่สุดในโลกซึ่งอยู่ภายใต้การบริหารขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization: WIPO) หรือที่มีชื่อเรียกแต่เดิมว่า สำนักงานเพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาสากลแห่งสหประชาชาติ (United International Bureaux for the Protection of Intellectual Property: BIRPI อันมาจากภาษาฝรั่งเศสว่า Bureaux Internationaux Réunis pour la Protection de la Propriété Intellectuelle)

ในระยะเวลาที่ผ่านมานี้ การคุ้มครองลิขสิทธิ์มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องในหลากหลายแง่มุม ดังจะเห็นได้ว่ามีการแก้ไขปรับปรุงอนุสัญญาเบอร์น์หลายครั้ง กล่าวคือ การแก้ไขเพิ่มเติม ณ กรุงปารีส ในปี พ.ศ. 2439 (Paris Additional Act 1896) การแก้ไขเพิ่มเติม ณ กรุงเบอร์ลิน ในปี พ.ศ. 2451 (Berlin Act 1908) การจัดทำพิธีสารเพิ่มเติม ในปี พ.ศ. 2457 (Additional Protocol 1914)

การแก้ไขเพิ่มเติม ณ กรุงโรม ในปี พ.ศ. 2471 (Rome Act 1928) การแก้ไขเพิ่มเติม ณ กรุงบรัสเซลส์ ในปี พ.ศ. 2491 (Brussels Act 1948) การแก้ไขเพิ่มเติม ณ กรุงสต็อกโฮล์ม ในปี พ.ศ. 2510 (Stockholm Act 1967) และการแก้ไขเพิ่มเติม ณ กรุงปารีส ในปี พ.ศ. 2514 (Paris Act 1971) ทั้งนี้ เพื่อให้ก้าวทันต่อบริบททางเศรษฐกิจสังคมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

นอกจากนี้ มีการขยายความคุ้มครองไปยังวัตถุแห่งสิทธิที่หลากหลายมากขึ้น ขยายระยะเวลาคุ้มครองให้ยาวนานขึ้น ตลอดจนขยายขอบเขตของสิทธิที่คุ้มครองให้กว้างขวางยิ่งขึ้น รวมทั้งเกิดความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์และสิทธิข้างเคียงเพิ่มเติม เช่น อนุสัญญาโรมเพื่อ การคุ้มครองนักแสดง ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง และองค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพ (International Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations: Rome Convention 1961) อนุสัญญาเพื่อปกป้องผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง จากการทำซ้ำสิ่งบันทึกเสียง (Convention for the Protection of Producers of Phonograms Against Unauthorized Duplication of their Phonograms: Phonograms Convention 1971) อนุสัญญาเกี่ยวกับการกระจายสัญญาณส่งรายการที่ถ่ายทอดผ่านดาวเทียม (Convention Relating to the Distribution of Programme-Carrying Signals Transmitted by Satellite: Satellites Convention 1974) และล่าสุดในระยะเวลาสองทศวรรษที่ผ่านมาได้เกิด ความตกลงระหว่างประเทศ ขึ้นอีก 4 ฉบับ ที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์และสิทธิข้างเคียง ได้แก่ สนธิสัญญาลิขสิทธิ์ (WIPO Copyright Treaty 1996) หรือที่เรียกว่า WCT สนธิสัญญาการแสดงและ สิ่งบันทึกเสียง (WIPO Performances and Phonograms Treaty 1996) หรือที่เรียกว่า WPPT สนธิสัญญาปักกิ่งว่าด้วยการคุ้มครอง โสตทัศนวัสดุ (Beijing Treaty on Audiovisual Performances: Beijing Treaty 2012) และ สนธิสัญญามาร์ราเคชเพื่ออำนวยความสะดวกใน การเข้าถึงงานที่ได้มีการโฆษณาแล้วสำหรับคนตาบอด คนพิการทางการเห็น หรือคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ (Marrakesh Treaty to Facilitate Access to Published Works for Persons Who are Blind, Visually Impaired or Otherwise Print Disabled: Marrakesh Treaty 2013) ทั้งนี้ สนธิสัญญาปักกิ่งยังไม่มีผลใช้บังคับ เนื่องจากประเทศที่ให้สัตยาบัน เข้าเป็นสมาชิกเพื่อให้สนธิสัญญา มีผลยังไม่ครบจำนวน 30 ประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 26 ของ สนธิสัญญาดังกล่าว

ในมิติของการคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ ประเทศไทยนับเป็นประเทศแรกในอาเซียน (ASEAN) ที่เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาเบอร์น ซึ่งมีผลให้ประเทศไทยให้ความคุ้มครองแก่งานลิขสิทธิ์ของ คนชาติไทยและต่างชาติโดยไม่เลือกปฏิบัติเป็นประเทศแรกในภูมิภาคนี้ อย่างไรก็ตามการ ทรัพย์สินทางปัญญาโลกจะได้พัฒนามาตรฐานระหว่างประเทศในเรื่องของการคุ้มครองลิขสิทธิ์และ งานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำสนธิสัญญา WCT และ WPPT หรือที่เรียกรวมกันว่า “สนธิสัญญาอินเทอร์เน็ต” (Internet Treaties) เมื่อปี พ.ศ. 2539 (ค.ศ. 1996) เพื่อให้สอดคล้องกับ ความเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของเทคโนโลยีหรือการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) และถึงแม้ว่า กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศไทยจะได้รับการแก้ไขปรับปรุงเรื่อยมาอีกหลายครั้งนับแต่ พระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พ.ศ. 2474 จนได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 อันสอดคล้องกับความตกลงทรัพย์สินทางปัญญาที่

เกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights) หรือความตกลงทริปส์ (TRIPs Agreement) และมีสาระสำคัญหลายประการสอดคล้องกับสนธิสัญญา WCT และ WPPT แต่ประเทศไทยก็ยังไม่ได้เข้าภาคีสถิติสัญญาสองฉบับดังกล่าว

ปัจจุบันสนธิสัญญาอินเทอร์เน็ตแต่ละฉบับมีสมาชิก 95 ประเทศ และประเทศในอาเซียน ได้แก่ บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ เป็นสมาชิกสนธิสัญญาทั้งสองฉบับแล้ว และในการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) ความตกลงการค้าเสรีแบบทวิภาคี (Bilateral Agreement) ที่ประเทศไทยอยู่ระหว่างเจรจากับประเทศคู่ค้า ประเด็นการเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาอินเทอร์เน็ตได้ถูกผนวกไว้ในข้อเสนอหลายฉบับของการเจรจาของประเทศคู่ค้า การที่ประเทศไทยยังไม่ได้เข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาอินเทอร์เน็ต จึงอาจเป็นอุปสรรคทำให้นักลงทุนและผู้ประกอบการจากต่างประเทศขาดความเชื่อมั่น เนื่องจากมองว่าประเทศไทยยังไม่มีระบบการคุ้มครองลิขสิทธิ์ที่เข้มแข็งสอดคล้องกับมาตรฐานสากลในยุคดิจิทัล จึงไม่กล้าเข้ามาลงทุนประกอบการหรือนำงานลิขสิทธิ์ออกเผยแพร่ในประเทศไทยด้วยเกรงว่าอาจถูกละเมิดลิขสิทธิ์

ดังนั้น จึงควรต้องศึกษาวิเคราะห์ถึงความสอดคล้องของกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศไทยในปัจจุบันกับสนธิสัญญาอินเทอร์เน็ตและผลกระทบของการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายมีต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และผู้บริโภค เพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายถึงความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาดังกล่าว

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสอดคล้องของบทบัญญัติของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กับบทบัญญัติของสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ และสนธิสัญญาการแสดงและสิ่งบันเทิงเสียงขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก

1.2.2 เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และผลกระทบของการเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาลิขสิทธิ์และสนธิสัญญาการแสดงและสิ่งบันเทิงเสียงที่มีต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และผู้บริโภค

1.2.3 เพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายถึงความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาอินเทอร์เน็ต

1.3 ขอบเขตของการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตของการศึกษา

1) ขอบเขตการคุ้มครองลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดงภายใต้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และขอบเขตการคุ้มครองลิขสิทธิ์และการแสดงภายใต้สนธิสัญญาลิขสิทธิ์ และสนธิสัญญาการแสดงและสิ่งบันเทิงเสียงขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก

2) ความสอดคล้องของบทบัญญัติของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กับบทบัญญัติของสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ และสนธิสัญญาการแสดงและสิ่งบันเทิงเสียง

3) ผลกระทบของการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาลิขสิทธิ์ และสนธิสัญญาการแสดงและสิ่งบันทึกเสียงที่มีต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์. โดยเน้นอุตสาหกรรมภาพยนตร์และเพลงและผู้บริโภค เพื่อประเมินความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาอินเทอร์เน็ต

1.3.2 วิธีการดำเนินการศึกษา

1) ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (document research) ประกอบด้วยแนวคิด ทฤษฎี หนังสือ ตำรา บทความ งานเขียนที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

2) การศึกษาจากสนาม (field research) ด้วยการสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูล ข้อคิดเห็น บทประเมิน จากประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา อันได้แก่ ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมภาพยนตร์และเพลง และผู้บริโภคงานลิขสิทธิ์

1.3.3 ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยศึกษาเปรียบเทียบความสอดคล้องของบทบัญญัติของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมกับบทบัญญัติของสนธิสัญญาลิขสิทธิ์และสนธิสัญญาการแสดงและสิ่งบันทึกเสียงขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก ตลอดจนวิเคราะห์ผลกระทบของการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาดังกล่าวต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ โดยศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) จากข้อมูลที่รวบรวมจากการสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์ความพร้อมของประเทศไทยและผลกระทบของการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาอินเทอร์เน็ต

1.4 คำถามการศึกษา

ปัจจุบันประเทศไทยพร้อมแล้วหรือไม่ที่จะเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาลิขสิทธิ์และสนธิสัญญาการแสดงและสิ่งบันทึกเสียงขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมมีความสอดคล้องกับสนธิสัญญาดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร และเพื่อเตรียมความพร้อมทั้งในด้านกฎหมายและมาตรการรองรับผลกระทบ ประเทศไทยจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์ในประเด็นใดบ้าง รวมทั้งต้องเตรียมการอย่างไรในการเข้าเป็นภาคีและรองรับผลกระทบจากการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาดังกล่าว

1.5 สมมติฐานการศึกษา

ปัจจุบันประเทศไทยมีพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 ที่สอดคล้องกับความตกลงทริพส์ซึ่งเป็นความตกลงภายใต้บริบทขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก โดยที่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีสาระสำคัญบางประการยังไม่สอดคล้องกับสนธิสัญญาอินเทอร์เน็ต ในด้านกฎหมาย ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์ให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาอินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาดังกล่าว ในด้านเศรษฐกิจและสังคม ประเทศไทยควรพิจารณาเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาอินเทอร์เน็ตเพื่อส่งเสริมบรรยากาศการค้าการลงทุนที่เสรีและเป็นธรรม และเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ซึ่งเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมเป้าหมายของรัฐบาลในการขับเคลื่อน

ประเทศไทยสู่ “ไทยแลนด์ 4.0” อันจำเป็นต้องอาศัยโครงสร้างทางพื้นฐานด้านลิขสิทธิ์ที่เข้มแข็งรองรับการเติบโตอย่างมั่นคงของอุตสาหกรรม

1.6 ประโยชน์ของการศึกษา

1.6.1 เปรียบเทียบความสอดคล้องของบทบัญญัติของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมกับบทบัญญัติของสนธิสัญญาลิขสิทธิ์และสนธิสัญญาการแสดงและสิ่งบันทึกเสียงขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก

1.6.2 จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะในการดำเนินการ เพื่อพิจารณาความพร้อมของประเทศไทยและเพื่อรองรับผลกระทบของการเข้าเป็นภาคีสถิติสนธิสัญญาอินเทอร์เน็ตขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก

1.7 นิยามศัพท์

สนธิสัญญาอินเทอร์เน็ต (Internet Treaties) หมายถึง สนธิสัญญาลิขสิทธิ์และสนธิสัญญาการแสดงและสิ่งบันทึกเสียงขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก จัดทำขึ้น ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม ค.ศ. 1996 (พ.ศ. 2539) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับการคุ้มครองงานลิขสิทธิ์และการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกิดขึ้นของอินเทอร์เน็ต

โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (computer programs) หมายถึง คำสั่ง ชุดคำสั่ง หรือ สิ่งอื่นใดที่นำไปใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานหรือเพื่อให้ได้รับผลอย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งนี้ ไม่ว่าจะ เป็นภาษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในลักษณะใด

การรวบรวมข้อมูล (ฐานข้อมูล) (compilations of data หรือ databases) หมายถึง การนำเอาข้อมูลหรือสิ่งอื่นใดซึ่งสามารถอ่านหรือถ่ายทอดได้โดยอาศัยเครื่องกลหรืออุปกรณ์อื่นใดมารวบรวมหรือประกอบเข้ากัน โดยมีการคัดเลือกหรือจัดลำดับในลักษณะซึ่งไม่ได้ลอกเลียนงานของบุคคลอื่น

นักแสดง (performers) หมายถึง ผู้แสดง นักดนตรี นักร้อง นักเต้น นักรำ และผู้ซึ่งแสดงท่าทาง กล่าว พากย์ แสดงตามบทหรือในลักษณะอื่นใด

สิ่งบันทึกเสียง (phonograms) หมายถึง งานที่ประกอบด้วยลำดับของเสียงดนตรี เสียงการแสดง หรือเสียงอื่นใด โดยบันทึกลงในวัสดุไม่ว่าจะมีลักษณะใดๆ อันสามารถที่จะนำมาเล่นซ้ำได้อีก เช่น เทปคาสเซต แผ่นซีดี เป็นต้น

สิทธิข้างเคียง (neighbouring rights หรือ related rights) หมายถึง ความคุ้มครองที่มีให้แก่นักแสดง (performers) ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง (producers of phonograms or sound recordings) และองค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพ (broadcasting organizations) เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของผู้นั้นที่ เป็นสื่อกลางหรือมีส่วนนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ออกสู่ผู้ชมหรือสาธารณชน โดยผ่านกิจกรรม อาทิ การแสดง การขับร้อง การบันทึกเสียง การแพร่เสียงแพร่ภาพ ถึงแม้จะไม่มีคุณสมบัติเทียบเท่าผู้สร้างสรรค์หรือเจ้าของลิขสิทธิ์ แต่ก็ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ หรือเทคนิค ตลอดจนฝีมือที่เพียงพอที่จะก่อให้เกิดสิทธิความเป็นเจ้าของที่คล้ายกับลิขสิทธิ์

สิทธิในการทำซ้ำ (right of reproduction) หมายถึง สิทธิในการคัดลอก การเลียนแบบ การทำสำเนา การบันทึกเสียง การบันทึกภาพ จากต้นฉบับหรือจากสำเนา ไม่ว่าจะด้วยวิธีใดๆ

สิทธิในการจำหน่าย (right of distribution) หมายถึง สิทธิในการนำเสนอต้นฉบับหรือสำเนางานออกสู่สาธารณชนโดยการขาย หรือการแจกจ่าย

สิทธิในการให้เช่า (right of rental) หมายถึง สิทธิในการนำต้นฉบับหรือสำเนางานออกให้เช่าเพื่อการค้า

สิทธิในการเผยแพร่ต่อสาธารณชน (right of communication to the public) หมายถึง สิทธิในการทำให้ปรากฏต่อสาธารณชนโดยการแสดง การบรรยาย การสวด การบรรเลง การทำให้ปรากฏด้วยเสียงและหรือภาพ การก่อสร้าง การจำหน่าย หรือโดยวิธีอื่น

สิทธิในการแพร่เสียงแพร่ภาพ (right of broadcasting) หมายถึง สิทธิในการแพร่เสียงทางวิทยุกระจายเสียง การแพร่เสียงและหรือภาพทางวิทยุโทรทัศน์

สิทธิในการทำให้ปรากฏแก่สาธารณชน (right of making available to the public) หมายถึง การนำเสนองานออกสู่สาธารณชนเพื่อให้สาธารณชนสามารถเข้าถึงได้ ไม่ว่าจะโดยการแสดง การนำออกโฆษณา การแพร่เสียงแพร่ภาพ หรือการเผยแพร่ต่อสาธารณชนในลักษณะอื่น สำหรับในสนธิสัญญาอินเทอร์เน็ต สิทธิในการทำให้ปรากฏแก่สาธารณชน หมายถึง สิทธิในการสื่อสารหรือเผยแพร่ในลักษณะโต้ตอบ (interactive digital retransmission) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

สิทธิในการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม (right to equitable remuneration) หมายถึง สิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิข้างเคียงที่จะได้รับค่าตอบแทนจากการใช้งานลิขสิทธิ์ การแสดง สิ่งบันทึกเสียง หรืองานแพร่เสียงแพร่ภาพตามมาตรฐานของการอนุญาตสำหรับงานลิขสิทธิ์ การแสดง สิ่งบันทึกเสียง หรืองานแพร่เสียงแพร่ภาพประเภทเดียวกัน ความตกลงระหว่างประเทศด้านลิขสิทธิ์ และสิทธิข้างเคียงเปิดโอกาสให้มีการกำหนดค่าตอบแทนไว้ในกฎหมาย (statutory licences) หรือมีการบังคับใช้สิทธิ (compulsory licences) ได้ในกรณีที่ตกลงค่าตอบแทนกันไม่ได้

สิทธิทางศีลธรรม (moral rights) หมายถึง สิทธิของผู้สร้างสรรค์หรือนักแสดงที่จะแสดงตนว่าเป็นผู้สร้างสรรค์งานหรือเป็นผู้แสดงการแสดงนั้น และเป็นสิทธิที่จะห้ามมิให้ผู้รับโอนลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงหรือบุคคลอื่นใดบิดเบือน ตัดทอน ดัดแปลง หรือทำโดยประการอื่นใดแก่งานสร้างสรรค์หรือการแสดงนั้น จนเกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของผู้สร้างสรรค์หรือนักแสดง

ข้อมูลการบริหารสิทธิ (rights management information: RMI) หมายถึง ข้อมูลที่บ่งชี้ถึงผู้สร้างสรรค์ งานสร้างสรรค์ นักแสดง การแสดง เจ้าของลิขสิทธิ์ หรือระยะเวลาและเงื่อนไขการใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ ตลอดจนตัวเลขหรือรหัสแทนข้อมูลดังกล่าว โดยข้อมูลเช่นนี้ติดอยู่หรือปรากฏเกี่ยวข้องกับงานอันมีลิขสิทธิ์หรือสิ่งบันทึกการแสดง เช่น ลายน้ำดิจิทัล (digital watermark) ที่ปรากฏบนไฟล์ภาพ สติกเกอร์โฮโลแกรมบนแผ่นซีดี บาร์โค้ด (barcode) รหัสมาตรฐานของหนังสือ (International Standard Book Number: ISBN) รหัสมาตรฐานงานดนตรีกรรม (International Standard Work Code: ISWC) เป็นต้น

มาตรการทางเทคโนโลยี (technological measures หรือ technological protection measures: TPM) หมายถึง เทคโนโลยีที่ออกแบบมาเพื่อป้องกันการทำซ้ำหรือควบคุมการเข้าถึงงาน

อันมีลิขสิทธิ์หรือสิ่งบันทึกการแสดง โดยเทคโนโลยีเช่นว่านี้ได้นำมาใช้กับงานอันมีลิขสิทธิ์หรือสิ่งบันทึกการแสดงนั้นอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เทคโนโลยีการเข้ารหัส (encryption)

การหลบเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยี (circumvention of technological protection measures) หมายถึง การกระทำด้วยประการใดๆ ที่ทำให้มาตรการทางเทคโนโลยีไม่เกิดผล

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎีและเหตุผลของการคุ้มครองลิขสิทธิ์

ลิขสิทธิ์เป็นผลงานที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์หรือสติปัญญาของมนุษย์อันเกี่ยวข้องกับงานในแผนกวรรณกรรมและศิลปกรรมเป็นหลัก เช่น งานวรรณกรรม ดนตรีกรรม นาฏกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม ศิลปประยุกต์ ภาพยนตร์ เป็นต้น เป็นการแสดงออกเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด (expression of ideas) ของมนุษย์ที่สะท้อนสุนทรียภาพ ความงดงาม ความไพเราะ ความเพลิดเพลินสนุกสนาน และมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางด้านศิลปวิทยาการและวัฒนธรรมของมนุษยชาติ รวมทั้งมีคุณค่าและมีประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

การคุ้มครองลิขสิทธิ์มีวิวัฒนาการจนเป็นที่ยอมรับในระดับสากล มีที่มาจากหลักการทางเศรษฐกิจที่ว่า บุคคลใดได้สร้างสรรค์สิ่งใดขึ้นมา ก็สมควรเป็นผู้ที่สามารถหาประโยชน์จากสิ่งที่ตนเองได้สร้างสรรค์ขึ้นนั้น เพื่อตอบแทนความวิริยะอุตสาหะ ความเพียรพยายาม และสติปัญญาที่ได้ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ด้วยเชื่อว่าการให้ความคุ้มครองผลประโยชน์แก่ผู้สร้างสรรค์จะเป็นแรงจูงใจให้เกิดการสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้มีการเผยแพร่งานสู่สาธารณชนอันจะยังประโยชน์แก่คนหมู่มากและสังคมโดยรวม นอกจากนี้ การที่ผู้สร้างสรรค์มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนจะมีผลทำให้ผู้สร้างสรรค์สามารถดำรงชีพอยู่ได้ในสังคมและสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้ยิ่งๆ ขึ้นไป¹

2.1.1 แนวคิดทฤษฎี

แนวคิดอันเกิดจากหลักการทางเศรษฐกิจข้างต้น มีที่มาจากปรัชญากฎหมายธรรมชาติ โดยมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้²

1) ทฤษฎีคุ้มครองป้องกัน เชื่อว่าความคิดสร้างสรรค์เมื่อได้แสดงออกมาและก่อให้เกิดผลงานแล้วย่อมเป็นทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่างซึ่งอาจถือครองได้ ถือเป็นผลผลิตโดยตรงจากกำลังสติปัญญาที่ได้ทุ่มเทลงไปซึ่งสามารถประเมินค่าในทางเศรษฐกิจได้ รวมทั้งมีการลงทุนทางการเงิน แรงงาน และเวลา ผู้สร้างสรรค์จึงควรได้รับความคุ้มครองสิทธิเช่นเดียวกับเจ้าของสิทธิในทรัพย์สินซึ่งเป็นสิทธิทางแพ่งโดยทั่วไป ในทางทฤษฎี สิทธิที่กฎหมายให้ความคุ้มครองเป็นสิทธิในทางนิเสธ (negative rights) หรือสิทธิในการป้องกันมิให้ผู้อื่นมากระทำการใดๆ อันกฎหมายกำหนดให้เป็นสิทธิของผู้สร้างสรรค์เท่านั้น รวมถึงสิทธิในการบังคับสิทธิตามกฎหมายแก่ผู้ละเมิดด้วย³

¹ ไชยยศ เหมะรัชตะ, ลักษณะของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา (กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, 2553), หน้า 49.

² ณัฐธิดา อ่อนดี ปาวสานต์, “ปัญหาการอนุญาตให้ใช้สิทธิในลิขสิทธิ์งานดนตรีกรรม: ศึกษากรณีการจัดเก็บค่าตอบแทนจากผู้ใช้งานลิขสิทธิ์,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม 2550), หน้า 8–9.

³ ธีชชัย ศุภผลศิริ, ระบบทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร: กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์, 2544).

2) ทฤษฎีเสรีนิยม เชื่อว่าการสร้างสรรค์ของมวลมนุษยชาติเป็นผลผลิตทางความคิดที่ตกผลึกจากการริเริ่มสร้างสรรค์ของเหล่าบรรพบุรุษไม่น่าจะเกิดขึ้นเป็นเอกเทศจึงควรถือว่าเป็นทรัพย์สินของมวลมนุษยชาติเป็นสมบัติสาธารณะที่สามารถใช้ประโยชน์ได้โดยเสรีเพื่อเป็นกระแสแห่งการขับเคลื่อนก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาทางศิลปวัฒนธรรมต่อไป

แนวคิดทฤษฎีในการคุ้มครองลิขสิทธิ์นี้ก่อให้เกิดการจำกัดขอบเขตของการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ดังจะเห็นได้จากหลักการที่สะท้อนอยู่ในบทบัญญัติข้อ 27 แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (The Universal Declaration of Human Rights) ซึ่งกำหนดว่า

“1. ทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าร่วมในชีวิตทางวัฒนธรรมของประชาชนโดยอิสระ ที่จะเป็นที่พึงใจในศิลปะ และที่จะมีส่วนร่วมในความรุดหน้าและคุณประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์

2. ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองผลประโยชน์ทางศีลธรรมและทางวัตถุอันเป็นผลจากประดิษฐ์กรรมใดๆ ทางวิทยาศาสตร์ วรรณกรรม และศิลปกรรมซึ่งตนเป็นผู้สร้าง”⁴

ด้วยเหตุนี้ การคุ้มครองลิขสิทธิ์จึงต้องเอื้ออำนวยต่อการมีส่วนร่วมของสาธารณชนที่จะสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากผลผลิตอันตกผลึกมาจากการบ่มเพาะของสังคม และต้องสามารถสร้างสมดุลระหว่างผลประโยชน์ของผู้สร้างสรรค์และสาธารณชนได้อย่างเหมาะสม การสร้างสมดุลดังกล่าวปรากฏในรูปของการกำหนดให้ความคุ้มครองเฉพาะแต่งงานสร้างสรรค์ที่มีการแสดงออกมาให้ปรากฏ (creative works of expression of ideas) การจำกัดระยะเวลาในการคุ้มครอง (duration of protection) ประเภทของงานสร้างสรรค์ที่กฎหมายคุ้มครอง (categories of works to be protected) และข้อยกเว้นของการละเมิดลิขสิทธิ์ (limitations and exceptions of copyright protection)

2.1.2 เหตุผลของการคุ้มครองลิขสิทธิ์

เหตุผลของการคุ้มครองลิขสิทธิ์มีที่มาจากแนวคิดในเรื่องความยุติธรรมตามธรรมชาติและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของบุคคลเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม มีหลักทางด้านวัฒนธรรมหลักทางด้านสังคม และหลักทางด้านศีลธรรม รองรับให้มีระบบการคุ้มครองลิขสิทธิ์ด้วย ดังนี้

1) หลักความยุติธรรมตามธรรมชาติ

ด้วยเหตุที่ผู้สร้างสรรค์เป็นผู้ทุ่มเทสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ กำลังกายและเวลา เป็นต้น ผลิตงานชิ้นใดชิ้นหนึ่งขึ้นมาย่อมเป็นเจ้าของงานนั้นและควรเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะกำหนดเงื่อนไข เช่น ระยะเวลา และลักษณะของการใช้งานนั้น โดยสามารถป้องกันไม่ให้ผู้อื่นมาใช้ประโยชน์จากงานของเขาได้โดยไม่ได้รับอนุญาต นอกจากนี้ หากมีการนำมาสร้างมูลค่าเป็นทรัพย์สินก็ควรได้รับประโยชน์จากการนั้นด้วย เช่น ได้รับค่าตอบแทนการใช้สิทธิ (royalties) เป็นต้น

2) หลักทางด้านเศรษฐกิจ

นอกจากการลงทุนทางด้านสติปัญญาแล้ว การสร้างสรรค์งานบางอย่าง เช่น สถาปัตยกรรม หรือภาพยนตร์ จำเป็นต้องลงทุนเป็นค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง ทั้งในการผลิตและดำเนินงาน

⁴ ไซยยศ เหมะรัชตะ, ลักษณะของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา, หน้า 50.

ออกโฆษณาให้ปรากฏแพร่หลายสู่สาธารณชน คงจะไม่มีใครลงทุนสร้างสรรค์งานขึ้น ถ้าหากคาดหวังไม่ได้เลยว่าจะได้คืนทุนและได้กำไรบ้างตามสมควร

3) หลักทางด้านวัฒนธรรม

งานสร้างสรรค์ทั้งด้านวรรณคดี นาฏกรรม ดนตรีกรรม ศิลปกรรม ถือได้ว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติแสดงถึงปรัชญาหรือคุณลักษณะของคนในชาตินั้น เมื่อผู้สร้างสรรค์ได้รับความคุ้มครองย่อมส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์อันจะนำมาซึ่งความเจริญเฟื่องฟูของคลังมรดกทางวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น หากปราศจากการคุ้มครองแก่งานสร้างสรรค์ มรดกทางวัฒนธรรมของชาติย่อมจะไม่พัฒนา ศิลปะวิทยาการต่างๆ ก็จะไม่ก้าวหน้าไปเท่าที่ควร

4) หลักทางด้านสังคม

การเผยแพร่งานไปสู่คนจำนวนมากจะทำให้เกิดความเชื่อมโยงกันได้ระหว่างชนชั้นชนชาติและกลุ่มผู้มีวัยต่างกัน และทำให้สังคมมีความมั่นคงยิ่งขึ้นผู้สร้างสรรค์งานจึงถือได้ว่าเป็นผู้ให้บริการแก่สังคมหากว่างานสร้างสรรค์นั้นได้เข้าถึงประชาชนทั่วไปและสร้างความก้าวหน้าให้กับสังคมได้ รวมทั้งสร้างชื่อเสียงและเกียรติคุณให้แก่ประเทศชาติ

5) หลักทางด้านศีลธรรม

งานสร้างสรรค์เป็นผลผลิตของการแสดงออกซึ่งความคิดและสติปัญญาของผู้สร้างสรรค์ ดังนั้นผู้สร้างสรรค์จึงควรได้รับการยอมรับในผลงานสร้างสรรค์ว่าเป็นของเขา และควรมีสิทธิตัดสินใจว่า เมื่อใดและอย่างไรที่งานของเขาจะถูกนำออกทำซ้ำ นำออกแสดงหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน หรือมีสิทธิที่จะห้ามผู้อื่นไม่ให้ทำงานสร้างสรรค์ไปใช้ดัดแปลงจนเป็นที่เสียหายต่อชื่อเสียงเกียรติคุณของผู้สร้างสรรค์นั้น ซึ่งหลักนี้นำมาสู่การคุ้มครองสิทธิที่เรียกว่า “ธรรมสิทธิ” หรือสิทธิทางศีลธรรม (moral rights) นั้นเอง

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

โดยที่ประเทศไทยเป็นภาคีสัญญาเบอร์น ดังนั้น พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ของประเทศไทย จึงมีสาระสำคัญสอดคล้องกับอนุสัญญาเบอร์นอยู่แล้ว การศึกษาฉบับนี้จะไม่วิเคราะห์วรรณกรรมในส่วนรายละเอียดของการคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามอนุสัญญาเบอร์นอันเป็นพื้นฐานที่ภาคีสัญญา ลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Copyright Treaty: WCT) ต้องอนุวัติตาม แต่จะมุ่งเน้นสาระที่สนธิสัญญา WCT ต่อยอดเพิ่มเติมจากอนุสัญญาเบอร์น รวมทั้งการคุ้มครองตามสนธิสัญญาการแสดงและสิ่งบันทึกเสียงขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Performances and Phonograms Treaty: WPPT) อันเป็นส่วนหนึ่งของ “สนธิสัญญาอินเทอร์เน็ต” เพื่อเปรียบเทียบความสอดคล้องของบทบัญญัติของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 กับสนธิสัญญาสองฉบับดังกล่าว

2.2.1 สนธิสัญญาลิขสิทธิ์ (WIPO Copyright Treaty 1996: WCT)

สนธิสัญญา WCT มีผลใช้บังคับเมื่อมีภาคีสมาชิกให้สัตยาบันครบ 30 ประเทศ เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2545 (ค.ศ. 2002) ปัจจุบันมีสมาชิก จำนวน 95 ประเทศ⁵ ก่อนที่จะเกิดมีสนธิสัญญา WCT ประเทศต่างๆ ถือเอาอนุสัญญาเบอร์น กรรมาสารกรุงปารีส ค.ศ. 1971 (Paris Act 1971) เป็นมาตรฐานสากลของการคุ้มครองลิขสิทธิ์ โดยมีความตกลงทริปส์ซึ่งเป็นความตกลงภายใต้องค์การการค้าโลกมาต่อยอดปรับระดับการคุ้มครองระหว่างประเทศให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจการค้า สังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

อารัมภบทของสนธิสัญญา WCT กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดทำสนธิสัญญาว่า เพื่อพัฒนาและจรรโลงการคุ้มครองสิทธิของผู้สร้างสรรค์ในงานวรรณกรรมและศิลปกรรมให้มีเอกภาพและมีประสิทธิภาพมากเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยตระหนักถึงความจำเป็นในการนำเสนอกฎระเบียบใหม่ที่เป็นสากลและการตีความกฎระเบียบบางประการที่มีอยู่เดิมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อหาคำตอบที่เหมาะสมต่อประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นอันเป็นผลมาจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความก้าวหน้าของเทคโนโลยี

สนธิสัญญากล่าวถึงผลกระทบที่ยังลึกของการพัฒนาและการผสมผสานของเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อการสร้างสรรค์และการใช้ประโยชน์จากงานวรรณกรรมและศิลปกรรม โดยเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการคุ้มครองลิขสิทธิ์เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เกิดการสร้างสรรค์ อย่างไรก็ตามไม่ละเลยถึงความจำเป็นในการรักษาสมดุลระหว่างสิทธิของผู้สร้างสรรค์และประโยชน์ของสาธารณชนโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษา การค้นคว้าวิจัย และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ดังเจตนารมณ์ที่ปรากฏมาก่อนแล้วในอนุสัญญาเบอร์น⁶

เนื้อหาของสนธิสัญญา WCT ได้นำหลักการคุ้มครองทั่วไปตามอนุสัญญากรุงเบอร์นมาใช้ และมีบทบัญญัติตีความการคุ้มครองที่มีอยู่เดิมตามอนุสัญญาเบอร์นให้ชัดเจนยิ่งขึ้น บทบัญญัติขยายการคุ้มครองให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล รวมถึงบทแถลงในลักษณะเป็นเชิงอรรถที่สมาชิกตกลงเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน (Agreed statements) เกี่ยวกับบทบัญญัติของสนธิสัญญา

สาระสำคัญของสนธิสัญญา WCT สรุปได้ ดังต่อไปนี้

2.2.1.1 ขอบเขตของการคุ้มครอง

สนธิสัญญา WCT อ้างหลักการคุ้มครองตามบทบัญญัติข้อ 1 ถึง 21 และภาคผนวก (Appendix) ของอนุสัญญากรุงเบอร์น⁷ และระบุในบทแถลงที่ตกลงร่วมกันว่า⁸ เป็นที่เข้าใจว่าการบันทึกงานในรูปแบบดิจิทัลในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ถือเป็นการทำซ้ำตามนัยข้อ 9 แห่งอนุสัญญาเบอร์น

⁵ World Intellectual Property Organization, WIPO-Administered Treaties, [Online], 2560, Available from: http://www.wipo.int/treaties/en/ShowResults.jsp?lang=en&treaty_id=16 [25 มิถุนายน 2560].

⁶ สนธิสัญญา WCT อารัมภบท

⁷ สนธิสัญญา WCT ข้อ 1 (4) และ ข้อ 3

⁸ สนธิสัญญา WCT บทแถลงที่ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับข้อ 1 (4)

นอกจากนี้ สนธิสัญญา WCT ย้ำขอบเขตของการคุ้มครองลิขสิทธิ์ว่า ครอบคลุมการแสดงออก (expressions) แต่ไม่รวมถึงความคิด (ideas) กระบวนการ (procedures) หรือที่คล้ายคลึงกัน⁹

สนธิสัญญา WCT ยังได้ระบุให้ชัดเจนอีกครั้งว่าให้น้ำข้อ 2 ถึงข้อ 6 ของอนุสัญญาเบอร์น์ที่ว่าด้วยหลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (national treatment) มาใช้¹⁰ กล่าวคือ ประเทศภาคีต้องให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์แก่คนชาติของประเทศภาคีอื่นๆ ในมาตรฐานระดับเดียวกับที่คุ้มครองเจ้าของลิขสิทธิ์ของคนชาติตนเอง¹¹

2.2.1.2 การคุ้มครองโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Computer Programs)

สนธิสัญญา WCT ระบุขยายความให้ชัดเจนว่า โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ได้รับความคุ้มครองในฐานะงานวรรณกรรม ตามนัยของข้อ 2 ของอนุสัญญาเบอร์น์ ไม่ว่าโปรแกรมนั้น จะปรากฏอยู่ในรูปแบบใดก็ตาม¹²

2.2.1.3 การคุ้มครองฐานข้อมูล (Compilation of หรือ Data Databases)

สนธิสัญญา WCT ให้สมาชิกให้การคุ้มครองแก่ฐานข้อมูล อันหมายถึง การรวบรวมข้อมูลหรือสิ่งอื่นใด (compilation of data or other material) ด้วยการคัดเลือก หรือ เรียบเรียงในลักษณะที่เป็นการสร้างสรรค์ด้วยสติปัญญา (intellectual creations) อย่างไรก็ตาม การคุ้มครองดังกล่าวไม่ครอบคลุมถึงตัวข้อมูลหรือสิ่งอื่นใดนั้นและไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของ เจ้าของลิขสิทธิ์ในข้อมูลหรือสิ่งอื่นใดที่นำมารวบรวมเข้ากัน¹³ สนธิสัญญาระบุไว้ในบทแถมที่เกี่ยวข้อง ข้อ 5 ของสนธิสัญญาด้วยว่า ขอบเขตของการคุ้มครองฐานข้อมูลนี้เป็นมาตรฐานเดียวกันกับการ คุ้มครองภายใต้ความตกลงทริปส์

2.2.1.4 สิทธิในการจำหน่าย (Right of Distribution)

เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิแต่ผู้เดียวในการเผยแพร่งานหรือสำเนาเข้าสู่ สาธารณะโดยการขายหรือโอนกรรมสิทธิ์ความเป็นเจ้าของ¹⁴ สนธิสัญญาระบุด้วยว่า ประเทศภาคีมี อิสระที่จะกำหนดได้เองว่า จะให้สิทธิในการจำหน่ายสิ้นไป (exhaustion of rights) ภายหลังจากมี การจำหน่ายหรือโอนกรรมสิทธิ์ในงานหรือสำเนาในครั้งแรกหรือในครั้งต่อๆ ไปก็ได้ หมายความว่า ประเทศภาคีสามารถเลือกรับหลักการระงับไปซึ่งสิทธิในระดับประเทศ (national exhaustion) ระดับภูมิภาค (regional exhaustion) หรือระดับสากล (international exhaustion) อย่างไรก็ตาม

⁹ สนธิสัญญา WCT ข้อ 2

¹⁰ สนธิสัญญา WCT ข้อ 3 และบทแถมที่ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับข้อ 3

¹¹ อนุสัญญาเบอร์น์ ให้สามารถนำหลักการปฏิบัติต่างตอบแทน (reciprocal treatment) มาใช้ได้ในเรื่องอายุการคุ้มครอง การคุ้มครองลิขสิทธิ์ (resale right) และสิทธิในการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม (right to equitable remuneration) จากการเผยแพร่งานดนตรีกรรมต่อสาธารณชน และการบันทึกงานดนตรีกรรมในสิ่งบันทึกเสียง

¹² สนธิสัญญา WCT ข้อ 4 และบทแถมที่ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับข้อ 4

¹³ สนธิสัญญา WCT ข้อ 5 และบทแถมที่ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับข้อ 5

¹⁴ สนธิสัญญา WCT ข้อ 6

2.2.1.5 สิทธิในการให้เช่า (Right of Rental)

เจ้าของลิขสิทธิ์โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ภาพยนตร์ และงานที่บันทึกในสิ่งบันทึกเสียง เช่น ดนตรีกรรมที่บันทึกลงในซีดี มีสิทธิแต่ผู้เดียวในการให้เช่างานหรือสำเนางานเพื่อการค้า (commercial rental) ยกเว้นในกรณี (1) ตัวโปรแกรมคอมพิวเตอร์ไม่ได้เป็นส่วนสำคัญของสิ่งที่ให้เช่า (2) การให้เช่าภาพยนตร์ไม่ส่งผลให้เกิดการทำซ้ำอย่างกว้างขวางจนทำให้เสียหายกระทบต่อสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการทำซ้ำของเจ้าของลิขสิทธิ์ (3) ในวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2537 ประเทศภาคีที่มีระบบการจ่ายค่าตอบแทนที่เป็นธรรมแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ในงานที่บันทึกในสิ่งบันทึกเสียงอาจยังคงใช้ระบบเดิมต่อไป โดยมีเงื่อนไขว่าการให้เช่าเพื่อการค้านั้นจะไม่กระทบส่งผลเสียหายต่อสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการทำซ้ำของเจ้าของลิขสิทธิ์ดังกล่าว¹⁵

2.2.1.6 สิทธิในการเผยแพร่ต่อสาธารณชน (Right of Communication to the Public)

เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการเผยแพร่งานต่อสาธารณชนโดยวิธีทางสายหรือไร้สาย (wire or wireless means) รวมทั้งการเผยแพร่ในลักษณะที่สาธารณชนสามารถเข้าถึงงานได้จากสถานที่และในเวลาที่เขาเลือกเอง (making available to the public in such a way that members of the public may access the works from a place and at a time individually chosen by them)¹⁶ บทบัญญัติข้อนี้นุ่งหมายให้ความคุ้มครองสิทธิในการเผยแพร่ต่อสาธารณชนผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

2.2.1.7 อายุการคุ้มครองงานภาพถ่าย (Duration of the Protection of Photographic Works)

สนธิสัญญากำหนดยกเว้นไม่ให้ประเทศภาคีนำบทบัญญัติเรื่องการคุ้มครองงานภาพถ่ายตามข้อ 7 (4) ของอนุสัญญาเบอร์นมมาใช้บังคับ¹⁷ ซึ่งบทบัญญัตินี้ดังกล่าวให้ความคุ้มครองงานภาพถ่ายห้าสิบปีนับแต่ได้สร้างสรรค์ หรือถ้าได้มีการโฆษณางานนั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้คุ้มครองห้าสิบปีนับแต่โฆษณาครั้งแรก หมายความว่า สมาชิกต้องนำหลักอายุการคุ้มครองงานลิขสิทธิ์ทั่วไปตามอนุสัญญาเบอร์นมข้อ 7(1) มาปรับใช้กับงานภาพถ่าย กล่าวคือ คุ้มครองตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์และต่อไปอีก 50 ปี หลังผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย จึงเท่ากับเป็นการขยายอายุ การคุ้มครองงานภาพถ่ายออกไปนั่นเอง

2.2.1.8 ข้อยกเว้นการละเมิด

สนธิสัญญากำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ไว้เป็นหลักการว่า ประเทศภาคีอาจกำหนดข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นลิขสิทธิ์สำหรับกรณีพิเศษบางประการ ทั้งนี้ ต้องไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานตามปกติและไม่กระทบกระเทือนสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร¹⁸ นอกจากนี้ ระบุไว้ในบทแถมที่เกี่ยวข้องกับข้อ 10 ของสนธิสัญญาด้วยว่า สมาชิก

¹⁵ สนธิสัญญา WCT ข้อ 7

¹⁶ สนธิสัญญา WCT ข้อ 8

¹⁷ สนธิสัญญา WCT ข้อ 9

¹⁸ สนธิสัญญา WCT ข้อ 10

สามารถกำหนดข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นลิขสิทธิ์สำหรับการใช้ที่เหมาะสมในสภาพแวดล้อมดิจิทัลที่อาจยอมรับได้ภายใต้อนุสัญญาเบอร์น

2.2.1.9 มาตรการทางเทคโนโลยี (Obligations concerning Technological Measures)

ประเทศภาคีต้องจัดให้มีการคุ้มครองทางกฎหมายที่เพียงพอ และการเยียวยาทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพต่อการหลบเลี่ยง (circumvention) มาตรการทางเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้นำมาใช้กับงานลิขสิทธิ์ของตน เพื่อหยุดยั้งการกระทำที่ไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์หรือที่กฎหมายไม่อนุญาต¹⁹

อนึ่ง สนธิสัญญา WCT ไม่ได้นิยามคำจำกัดความของมาตรการทางเทคโนโลยีไว้ รวมทั้งไม่ได้ระบุว่า การป้องกันทางกฎหมายอย่างเพียงพอ การเยียวยาทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ และมาตรการทางเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ มีลักษณะอย่างไร ประเทศภาคีจึงสามารถกำหนดขอบเขตของความคุ้มครองและวิธีการเยียวยาตามที่เห็นสมควรได้

2.2.1.10 ข้อมูลการบริหารสิทธิ (Obligations concerning Rights Management information)

สนธิสัญญากำหนดการคุ้มครองข้อมูลการบริหารสิทธิ โดยให้นิยาม “ข้อมูลบริหารสิทธิ” ว่าหมายถึง ข้อมูลที่บ่งชี้ถึงผู้สร้างสรรค์ เจ้าของลิขสิทธิ์ หรือข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาและเงื่อนไขการใช้งาน ตลอดจนตัวเลขหรือรหัสแทนข้อมูลดังกล่าว โดยข้อมูลเช่นนี้ติดอยู่กับงานหรือปรากฏเกี่ยวข้องกับงานที่นำออกเผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยประเทศภาคีต้องจัดให้มีการเยียวยาทางกฎหมายที่เพียงพอต่อการกระทำใดๆ เกี่ยวกับข้อมูลการบริหารสิทธิที่ผู้กระทำรู้ หรือมีเหตุอันควรรู้ว่าเป็นการชักนำ ก่อให้เกิด อำนวยความสะดวก หรือปกปิดการละเมิดลิขสิทธิ์ ดังนี้

- 1) การลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิโดยไม่ได้รับอนุญาต
- 2) การจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย แพร่เสียงแพร่ภาพ หรือเผยแพร่

ต่อสาธารณชน งานหรือสำเนาของงาน โดยรู้อยู่แล้วว่าข้อมูลบริหารสิทธิของงานดังกล่าวได้ถูกลบหรือเปลี่ยนแปลงโดยไม่ได้รับอนุญาต²⁰

นอกจากเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองแก่งานลิขสิทธิ์ข้างต้นแล้ว สนธิสัญญา WCT ยังมีบทเฉพาะกาลที่อ้างถึงการคุ้มครองตามอนุสัญญาเบอร์น ข้อ 18 ที่จะต้องให้ความคุ้มครองแก่งานทุกงานซึ่ง ณ เวลาที่สนธิสัญญานี้มีผลใช้บังคับยังไม่ตกเป็นสาธารณสมบัติในประเทศที่เกิดแห่งงานอันเนื่องมาจากการสิ้นอายุการคุ้มครอง แต่หากสิ้นอายุการคุ้มครองไปแล้ว ก่อนหน้านั้น งานที่ได้ตกเป็นของสาธารณสมบัตินั้นจะไม่ได้รับการคุ้มครองใหม่²¹ รวมถึงมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับใช้สิทธิที่ประเทศภาคีต้องดำเนินการเพื่อให้มีการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ และมีมาตรการเยียวยาที่รวดเร็วที่จะป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดขึ้นอีก²² ตลอดจนบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารอื่นๆ

¹⁹ สนธิสัญญา WCT ข้อ 11

²⁰ สนธิสัญญา WCT ข้อ 12

²¹ สนธิสัญญา WCT ข้อ 13

²² สนธิสัญญา WCT ข้อ 14

2.2.2 สนธิสัญญาการแสดงและสิ่งบันทึกเสียง (WIPO Performances and Phonograms Treaty 1996: WPPT)

สนธิสัญญา WPPT มีผลบังคับใช้เมื่อมีภาคีสมาชิกให้สัตยาบันครบ 30 ประเทศ เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2545 ปัจจุบันมีสมาชิก 95 ประเทศ²³ ก่อนที่จะมีการจัดทำสนธิสัญญา WPPT ประเทศต่างๆ ถือเอาอนุสัญญาโรม ค.ศ. 1961 (Rome Convention 1961) เป็นมาตรฐานสากลของการคุ้มครองสิทธิข้างเคียง (neighbouring rights หรือ related rights)

สนธิสัญญา WPPT มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและคุ้มครองสิทธิของนักแสดงและสิทธิของผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงให้มีประสิทธิภาพและเป็นรูปแบบเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพแวดล้อมของยุคดิจิทัล และรักษาสสมดุลระหว่างสิทธิของนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงกับผลประโยชน์ของสาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษา วิจัย และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ การคุ้มครองภายใต้สนธิสัญญา WPPT จะไม่ทำให้พันธกรณีที่สมาชิกมีอยู่เดิมตามอนุสัญญาโรมต้องเสื่อมเสียไป และไม่กระทบกระเทือนต่อการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมศิลปกรรม²⁴

มีข้อน่าสังเกตว่า สนธิสัญญาขยายขอบเขตความคุ้มครองของสิทธิข้างเคียงของอนุสัญญาโรม (Rome Convention) เฉพาะในส่วนของสิทธิของนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง เพื่อให้เพียงพอและเหมาะสมกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

สาระสำคัญของสนธิสัญญา WPPT สรุปได้ ดังต่อไปนี้

2.2.2.1 ผู้ได้รับประโยชน์จากการคุ้มครองภายใต้สนธิสัญญา (Beneficiaries of Protection under this Treaty)²⁵

สนธิสัญญา WPPT ให้ความคุ้มครองแก่บุคคลสองกลุ่ม ได้แก่ นักแสดง (performers) และผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง (producers of phonograms) โดยให้คำนิยามไว้ ดังนี้

1) นักแสดง หมายถึง ผู้แสดง นักร้อง นักดนตรี นักเต้น และผู้ที่ทำการแสดง ร้อง กล่าว พูด เล่น แพล หรือแสดงงานวรรณกรรมหรือศิลปกรรม หรือการแสดงออกซึ่งศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน²⁶

2) ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง หมายถึง บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล ซึ่งริเริ่มและรับผิดชอบการบันทึกเสียงของการแสดงหรือเสียงอื่นใดหรือสิ่งแทนเสียงดังกล่าว²⁷

สนธิสัญญา WPPT คุ้มครองนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงที่มีสัญชาติภาคีสมาชิก ทั้งนี้เป็นไปตามเกณฑ์อนุสัญญาโรม (ข้อ 4 และข้อ 5) โดยอาจตั้งข้อสงวนตามข้อ 5 (3) และข้อ 17 ของอนุสัญญาโรม ในเรื่องการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมจากการแพร่เสียงแพร่ภาพและเผยแพร่ต่อสาธารณชน

²³ World Intellectual Property Organization. *WIPO-Administered Treaties*, [Online], 2560, Available from: http://www.wipo.int/treaties/en/ShowResults.jsp?lang=en&treaty_id=20 [25 มิถุนายน 2560].

²⁴ สนธิสัญญา WPPT ข้อ 1

²⁵ สนธิสัญญา WPPT ข้อ 3

²⁶ สนธิสัญญา WPPT ข้อ 2(a)

²⁷ สนธิสัญญา WPPT ข้อ 1(d)

2.2.2.2 การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment)

สนธิสัญญานำหลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติมาใช้ กล่าวคือ ประเทศภาคีต้องให้ความคุ้มครองแก่นักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงที่เป็นคนชาติของประเทศภาคีอื่นๆ ในมาตรฐานระดับเดียวกับที่ให้แก่นักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงที่เป็นของคนชาติตนเอง โดยสามารถยกเว้นมาใช้หลักการปฏิบัติต่างตอบแทน (reciprocal treatment) เฉพาะในเรื่องการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมจากการแพร่เสียงแพร่ภาพและเผยแพร่ต่อสาธารณชน²⁸

2.2.2.3 สิทธิที่คุ้มครอง

1) สิทธิของนักแสดง (Rights of Performers)

(1) สิทธิทางศีลธรรม (Moral Rights) นักแสดงมีสิทธิที่จะแสดงว่าตนเป็นนักแสดง (right of paternity) ในการแสดงของตน และมีสิทธิห้ามบิดเบือน ตัดทอน ตัดแปลง หรือกระทำโดยประการอื่นใดที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงของนักแสดง (right of integrity) แม้ว่าจะได้โอนสิทธิในการแสดงของตนไปให้ผู้รับโอนแล้วก็ตาม²⁹

(2) สิทธิทางเศรษฐกิจ นักแสดงมีสิทธิแต่ผู้เดียวในการกระทำการอันเกี่ยวกับการแสดงของตนทั้งที่เป็นการแสดงสด (unfixed performance) และการแสดงที่ได้บันทึกไว้แล้วเฉพาะในสิ่งบันทึกเสียงการแสดง ดังนี้

ก. การแสดงสด มี 2 ประการ ได้แก่

– สิทธิในการแพร่เสียงแพร่ภาพ และเผยแพร่ต่อสาธารณชน ยกเว้นการแสดงนั้นได้มีการแพร่เสียงแพร่ภาพแล้ว³⁰

– สิทธิในการบันทึกการแสดง³¹

ข. การแสดงที่ได้บันทึกไว้แล้วในสิ่งบันทึกเสียง (performances fixed in phonograms) มี 4 ประการ ได้แก่

– สิทธิในการทำซ้ำ (Reproduction) นักแสดงมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการทำซ้ำ ทั้งโดยทางตรงหรือทางอ้อม ไม่ว่าในรูปแบบใดๆ³²

– สิทธิในการจำหน่าย (Right of Distribution) นักแสดงมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการอนุญาตให้นำต้นฉบับหรือสำเนาของสิ่งบันทึกเสียงการแสดงไปเผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยการขายหรือโอนกรรมสิทธิ์ความเป็นเจ้าของ ทั้งนี้ ประเทศภาคีมีอิสระที่จะกำหนดได้เองว่าจะให้สิทธิในการจำหน่ายสิ้นไปภายหลังจากมีการจำหน่ายหรือโอนกรรมสิทธิ์ในสิ่งบันทึกเสียงการแสดงในครั้งแรกหรือครั้งต่อๆ ไปก็ได้³³

– สิทธิในการให้เช่า (Right of Rental) นักแสดงมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการอนุญาตให้เช่าต้นฉบับและสำเนาของสิ่งบันทึกเสียงการแสดงเพื่อการค้า

²⁸ สนธิสัญญา WPPT ข้อ 4

²⁹ สนธิสัญญา WPPT ข้อ 5

³⁰ สนธิสัญญา WPPT ข้อ 6 (i)

³¹ สนธิสัญญา WPPT ข้อ 6 (ii)

³² สนธิสัญญา WPPT ข้อ 7

³³ สนธิสัญญา WPPT ข้อ 8

(commercial rental) แม้ว่าจะเป็นการให้เช่าหลังจากที่นักแสดงหรือผู้ที่ได้รับอนุญาตได้จำหน่ายสิ่งบันทึกเสียงดังกล่าวไปแล้วก็ตาม อย่างไรก็ตาม องค์กรที่ไ้ระบบการจัดเก็บค่าตอบแทนที่เป็นธรรม (system of equitable remuneration) จากการให้เช่ามาตั้งแต่ก่อนวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2537 และใช้ยังคงอยู่ต่อไป อาจยกเว้นการให้สิทธิในการให้เช่าดังกล่าวได้ โดยมีเงื่อนไขว่าการให้เช่าเพื่อการค้ำนั้นจะไม่กระทบส่งผลเสียหายต่อสิทธิแต่ผู้เดียวในการทำซ้ำของนักแสดงดังกล่าว³⁴

– สิทธิในการทำให้ปรากฏต่อสาธารณชน (Rights of Making Available of Fixed Performances) นักแสดงมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการอนุญาตให้นำสิ่งบันทึกเสียงการแสดงออกเผยแพร่ให้ปรากฏต่อสาธารณชน ไม่ว่าจะด้วยวิธีทางสายหรือไร้สาย ในลักษณะที่สาธารณชนสามารถเข้าถึงได้จากสถานที่และในเวลาที่เขาเลือกเองได้³⁵

– สิทธิในการรับค่าตอบแทนจากการแพร่เสียงและการเผยแพร่ต่อสาธารณชน (Right to Remuneration for Broadcasting and Communication to the Public) โดยนักแสดงมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมจากผู้ให้นำสิ่งบันทึกเสียงการแสดง ซึ่งได้นำออกเผยแพร่เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้าแล้วไปแพร่เสียงหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนทั้งโดยทางตรงหรือทางอ้อม³⁶ เช่น นักร้องได้รับเงินค่าตอบแทนจากองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ที่เก็บค่าลิขสิทธิ์จากร้านอาหาร สถานบันเทิง หรือสถานบริการอื่นๆ ที่เปิดเพลงเผยแพร่ให้บริการแก่ลูกค้า เป็นต้น

2) สิทธิของผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง (Rights of Producers of Phonograms)

สนธิสัญญากล่าวถึงเฉพาะการคุ้มครองสิทธิทางเศรษฐกิจ (economic rights) ของผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง ไม่ได้ระบุการคุ้มครองสิทธิทางศีลธรรม (moral rights) ของผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงไว้ สิทธิทางเศรษฐกิจที่ให้การคุ้มครอง ได้แก่

(1) สิทธิในการทำซ้ำ (Right of Reproduction) ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการอนุญาตให้ทำซ้ำสิ่งบันทึกเสียง ทั้งโดยทางตรงหรือทางอ้อม ไม่ว่าจะในรูปแบบใดๆ³⁷

(2) สิทธิในการจำหน่าย (Right of Distribution) ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการอนุญาตให้นำต้นฉบับและสำเนาสิ่งบันทึกเสียงออกเผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยการขายหรือโอนกรรมสิทธิ์ความเป็นเจ้าของ ทั้งนี้ ประเทศภาคีมีอิสระที่จะกำหนดได้เองว่า จะให้สิทธิในการจำหน่ายสิ้นไปภายหลังจากมีการจำหน่ายหรือโอนกรรมสิทธิ์ใน สิ่งบันทึกเสียงในครั้งแรกหรือครั้งต่อไปก็ได้³⁸

(3) สิทธิในการเช่า (Right of Rental) ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการอนุญาตให้นำต้นฉบับและสำเนาสิ่งบันทึกเสียงออกให้สาธารณชนเช่าเพื่อการค้า³⁹ แม้ว่าจะเป็นการให้เช่าหลังจากที่ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงหรือผู้ที่ได้รับอนุญาตได้จำหน่าย

³⁴ สนธิสัญญา WPPT ข้อ 9

³⁵ สนธิสัญญา WPPT ข้อ 10

³⁶ สนธิสัญญา WPPT ข้อ 15

³⁷ สนธิสัญญา WPPT ข้อ 11

³⁸ สนธิสัญญา WPPT ข้อ 12

³⁹ สนธิสัญญา WPPT ข้อ 13

สิ่งบันเทิงเสียงดังกล่าวไปแล้วก็ตาม อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยใช้ระบบการจัดเก็บค่าตอบแทนที่เป็นธรรม (system of equitable remuneration) จากการให้เข้ามาตั้งแต่ก่อนวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2537 และใช้ยังคงอยู่ต่อไป อาจยกเว้นการให้สิทธิในการให้เข้าดังกล่าวได้ โดยมีเงื่อนไขว่าการให้เข้าเพื่อการค้านั้นจะไม่กระทบส่งผลเสียหายต่อสิทธิแต่ผู้เดียวในการทำซ้ำของผู้ผลิตสิ่งบันเทิงเสียงดังกล่าว

(4) สิทธิในการทำให้ปรากฏต่อสาธารณชน (Right of Making Available to the Public) ผู้ผลิตสิ่งบันเทิงเสียงมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการอนุญาตให้นำสิ่งบันเทิงเสียงออกเผยแพร่ต่อสาธารณชน ไม่ว่าจะด้วยวิธีทางสายหรือไร้สายในลักษณะที่สาธารณชนสามารถเข้าถึงได้จากสถานที่ และในเวลาที่เขาเลือกเองได้⁴⁰

(5) สิทธิในการได้รับค่าตอบแทนจากการแพร่เสียงและการเผยแพร่ต่อสาธารณชน (Right to Remuneration for Broadcasting and Communication to the Public) โดยมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมจากผู้ให้นำสิ่งบันเทิงเสียงซึ่งได้นำออกเผยแพร่เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้าแล้วไปแพร่เสียงหรือเผยแพร่ต่อทั้งโดยตรงหรือทางอ้อม เช่น ค่าเพลงได้รับเงินค่าตอบแทนจากองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ที่เก็บค่าลิขสิทธิ์จากร้านอาหาร สถานบันเทิง หรือสถานบริการอื่นๆ ที่เปิดเพลงเผยแพร่ให้บริการแก่ลูกค้า เป็นต้น

อย่างไรก็ดี ประเทศภาคีอาจกำหนดให้นักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันเทิงเสียงมีสิทธิเรียกร้องค่าตอบแทนเป็นจำนวนเดียว (single equitable remuneration) จากผู้ใช้ โดยหากไม่มีการตกลงกันระหว่างนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันเทิงเสียง อาจกำหนดไว้ในกฎหมายภายใน เกี่ยวกับเงื่อนไขการแบ่งค่าตอบแทนระหว่างนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันเทิงเสียงก็ได้ นอกจากนี้ สนธิสัญญาระบุด้วยว่า ประเทศภาคีอาจตั้งข้อสงวนสำหรับสิทธิในการได้รับค่าตอบแทนนี้ได้ โดยอาจให้สิทธินี้จำกัดเฉพาะบางกรณีหรือไม่นำมาใช้เลยก็ได้⁴¹

2.2.2.4 อายุการคุ้มครอง

สนธิสัญญากำหนดให้การคุ้มครองสิทธิของนักแสดงมีอยู่ไม่น้อยกว่าห้าสิบปีนับจากสิ้นปีของปีที่มีการบันทึกเสียงการแสดง

ส่วนการคุ้มครองผู้ผลิตสิ่งบันเทิงเสียง ให้มีอายุไม่น้อยกว่าห้าสิบปีนับจากสิ้นปีของปีที่มีการโฆษณาสิ่งบันเทิงเสียง แต่หากไม่มีการโฆษณาภายห้าสิบปีหลังจากการจัดทำสิ่งบันเทิงเสียง ให้การคุ้มครองมีอายุห้าสิบปีนับจากสิ้นปีของปีที่มีการจัดทำบันทึกเสียงนั้น⁴²

2.2.2.5 ข้อยกเว้นการละเมิด

สนธิสัญญามีบัญญัติว่า ประเทศภาคีอาจกำหนดข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นสิทธิสำหรับนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันเทิงเสียงเช่นเดียวกับที่กำหนดให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมและศิลปกรรมได้ และให้มีข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นสิทธิในกรณีพิเศษบางประการที่ไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากการแสดงและสิ่งบันเทิงเสียงตามปกติและไม่กระทบกระเทือนสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของผู้ทรงสิทธิเกินสมควร⁴³

⁴⁰ สนธิสัญญา WPPT ข้อ 14

⁴¹ สนธิสัญญา WPPT ข้อ 15

⁴² สนธิสัญญา WPPT ข้อ 17

⁴³ สนธิสัญญา WPPT ข้อ 16

2.2.2.6 มาตรการทางเทคโนโลยี (Obligations concerning Technological Measures)

ประเทศภาคีต้องจัดให้มีการคุ้มครองทางกฎหมายที่เพียงพอ และการเยียวยาทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพต่อการหลบเลี่ยง (circumvention) มาตรการทางเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงได้นำมาใช้กับการแสดงและสิ่งบันทึกเสียงของตน เพื่อหยุดยั้งการกระทำที่ไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิหรือที่กฎหมายไม่อนุญาต

อนึ่ง สนธิสัญญา WPPT ไม่ได้นิยามคำจำกัดความของมาตรการทางเทคโนโลยีไว้ รวมทั้งไม่ได้ระบุว่าการป้องกันทางกฎหมายอย่างเพียงพอ การเยียวยาทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ และมาตรการทางเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมีลักษณะอย่างไรเช่นเดียวกันกับ สนธิสัญญา WCT ประเทศภาคีจึงสามารถกำหนดขอบเขตของความคุ้มครองและวิธีการเยียวยาได้เองตามที่เห็นสมควร⁴⁴

2.2.2.7 ข้อมูลการบริหารสิทธิ (Obligations concerning Rights management information)

สนธิสัญญากำหนดการคุ้มครองข้อมูลการบริหารสิทธิ โดยให้นิยาม “ข้อมูลบริหารสิทธิ” ว่าหมายถึง ข้อมูลที่บ่งชี้ถึงนักแสดง การแสดงของนักแสดง ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง เจ้าของสิทธิในการแสดงหรือสิ่งบันทึกเสียง หรือข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาและเงื่อนไขของการใช้การแสดงหรือสิ่งบันทึกเสียง ตลอดจนตัวเลขหรือรหัสแทนข้อมูลดังกล่าว โดยข้อมูลเช่นนี้ติดอยู่กับสำเนาการแสดงที่ได้บันทึกไว้หรือสิ่งบันทึกเสียง หรือปรากฏเกี่ยวข้องกับสำเนาของการแสดงหรือสิ่งบันทึกเสียงที่น่าออกเผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยประเทศภาคีต้องจัดให้มีการเยียวยาทางกฎหมายที่เพียงพอต่อการกระทำใดๆ เกี่ยวกับข้อมูลการบริหารสิทธิที่ผู้กระทำรู้ หรือมีเหตุอันควรรู้ว่าเป็นการชักนำ ก่อให้เกิด อันตรายความสะกดก หรือปกปิดการละเมิดลิขสิทธิ์ ดังนี้

- 1) การลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิโดยไม่ได้รับอนุญาต
- 2) การจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย แพร่เสียงแพร่ภาพ หรือเผยแพร่

ต่อสาธารณชน ซึ่งการแสดง สำเนาของการแสดงที่มีการบันทึกไว้ หรือสิ่งบันทึกเสียง โดยรู้อยู่แล้วว่าข้อมูลบริหารสิทธิได้ถูกลบหรือเปลี่ยนแปลงโดยไม่ได้รับอนุญาต⁴⁵

นอกจากเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองแก่การแสดงและสิ่งบันทึกเสียงข้างต้นแล้ว สนธิสัญญา WPPT ยังมีบทบัญญัติอื่นๆ ที่ระบุถึงการคุ้มครองที่ไม่ขึ้นกับรูปแบบพิธีการ⁴⁶ ข้อสงวน⁴⁷ บทเฉพาะกาลที่อ้างถึงการคุ้มครองตามอนุสัญญาเบอร์น ข้อ 18⁴⁸ บทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับใช้สิทธิ⁴⁹ ในลักษณะเช่นเดียวกันกับสนธิสัญญา WCT รวมทั้งบทบัญญัติภาคบริหารอื่นๆ

⁴⁴ สนธิสัญญา WPPT ข้อ 18

⁴⁵ สนธิสัญญา WPPT ข้อ 19

⁴⁶ สนธิสัญญา WPPT ข้อ 20

⁴⁷ สนธิสัญญา WPPT ข้อ 21

⁴⁸ สนธิสัญญา WPPT ข้อ 22

⁴⁹ สนธิสัญญา WPPT ข้อ 23

2.2.3 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558

กฎหมายลิขสิทธิ์ที่ประเทศไทยใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2538 ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมสองครั้ง โดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2558

ในด้านการคุ้มครองลิขสิทธิ์และสิทธิข้างเคียงระหว่างประเทศ ประเทศไทยเป็นภาคีสัญญาเบอร์น กรรรมสารกรุงปารีส ค.ศ. 1971 และเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) จึงมีพันธกรณีต้องผูกพันตามอนุสัญญาเบอร์น และความตกลงทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights) หรือความตกลงทริปส์ (TRIPs Agreement) ด้วย

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม สรุปได้ดังต่อไปนี้

2.2.3.1 ขอบเขตของงานอันมีลิขสิทธิ์

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ให้ความคุ้มครองแก่งานสร้างสรรค์ตามอนุสัญญาเบอร์น ได้แก่ วรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง งานแพร่เสียงแพร่ภาพ และงานอื่นใดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ ไม่ว่างานดังกล่าวจะแสดงออกโดยวิธีหรือรูปแบบอย่างไร⁵⁰ ทั้งนี้ ภายใต้นิยามของ “วรรณกรรม” นอกจากจะหมายถึงงานนิพนธ์ที่สร้างขึ้นทุกชนิดแล้ว ยังหมายความรวมถึงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วย⁵¹

เป็นที่น่าสังเกตว่า ประเทศไทยคุ้มครอง “สิ่งบันทึกเสียง” ในฐานะที่เป็นงานลิขสิทธิ์เช่นเดียวกับงานวรรณกรรมและศิลปกรรมอื่นๆ ไม่ได้คุ้มครองในลักษณะที่เป็นสิทธิข้างเคียงตามแนวทางของอนุสัญญาโรมหรือสนธิสัญญา WPPT แต่อย่างใด

ทั้งนี้ ลิขสิทธิ์คุ้มครองสิ่งที่แสดงออกเท่านั้น ไม่คุ้มครองความคิด (ideas) ขั้นตอน (procedures) กรรมวิธี (processes) หรือระบบ (systems) หรือวิธีใช้ (methods of use) หรือทำงาน (operation) หรือแนวความคิด (concepts) หลักการ (principles) การค้นพบ (discoveries) หรือทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์หรือคณิตศาสตร์ (scientific or mathematical theories)⁵²

การคุ้มครองลิขสิทธิ์ยังขยายไปถึงฐานข้อมูล (database) ซึ่งหมายถึงงานที่เกิดจากการนำเอางานลิขสิทธิ์มารวบรวมหรือประกอบเข้ากันโดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือนำเอาข้อมูลหรือสิ่งอื่นใดซึ่งสามารถอ่านหรือถ่ายทอดได้โดยอาศัยเครื่องกลหรืออุปกรณ์อื่นใด เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ มารวบรวมหรือประกอบเข้ากัน โดยมีการคัดเลือกหรือจัดลำดับในลักษณะซึ่งไม่ได้ลอกเลียนงานของผู้อื่น⁵³

⁵⁰ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 6 วรรคแรก

⁵¹ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 4 วรรคสาม

⁵² พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 6 วรรคสอง

⁵³ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 12

2.2.3.2 การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์

การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติเมื่อมีการสร้างสรรค์งานลิขสิทธิ์ขึ้นโดยไม่ต้องจดทะเบียนหรือมีพิธีการ (formality) ใดๆ อย่างไรก็ตาม จุดเกาะเกี่ยวที่กำหนดการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์แบ่งได้เป็น 2 หลักใหญ่ๆ คือ หลักสัญชาติ และหลักดินแดน⁵⁴

1) หลักสัญชาติ ผู้สร้างสรรค์ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยหรือมีสัญชาติประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วยซึ่งปัจจุบัน ได้แก่ อนุสัญญาเบอร์น และความตกลงทริปส์

2) หลักดินแดน หากไม่ใช่บุคคลที่มีสัญชาติตามข้อ 1) การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ต้องเข้าเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งตามหลักดินแดน ดังนี้ (1) การโฆษณาครั้งแรกได้ทำขึ้นในประเทศไทย หรือประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย (2) กรณีที่ได้โฆษณาครั้งแรกนอกประเทศไทยหรือในประเทศอื่นที่ไม่เป็นภาคี หากต่อมาภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้โฆษณาครั้งแรก ได้มีการโฆษณางานดังกล่าวในประเทศไทยหรือในประเทศภาคี หรือ (3) ไม่ว่าจะโฆษณาครั้งแรกที่ใด แต่ผู้สร้างสรรค์อยู่ในประเทศไทยหรือในประเทศที่เป็นภาคี ตลอดระยะเวลาหรือเป็นส่วนใหญ่ในการสร้างสรรค์งานนั้นในขณะที่มีการโฆษณางานครั้งแรก

2.2.3.3 สิทธิที่คุ้มครอง

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์บัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิทางเศรษฐกิจ (economic rights) แก่เจ้าของลิขสิทธิ์ และสิทธิทางศีลธรรม (moral rights) แก่ผู้สร้างสรรค์ ดังนี้

1) สิทธิทางเศรษฐกิจ เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิแต่ผู้เดียวดังต่อไปนี้⁵⁵

- (1) ทำซ้ำหรือดัดแปลง
- (2) เผยแพร่ต่อสาธารณชน
- (3) ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โสตทัศนวัสดุ

ภาพยนตร์ และสิ่งบันทึกเสียง

(4) ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น และ

(5) อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิ ตาม 1 2 หรือ 3 โดยจะกำหนดเงื่อนไข

อย่างไรหรือไม่ก็ได้ แต่เงื่อนไขดังกล่าวจะกำหนดในลักษณะที่เป็นการจำกัดการแข่งขันโดยไม่เป็นธรรมไม่ได้

2) สิทธิทางศีลธรรม ผู้สร้างสรรค์มีสิทธิที่จะแสดงว่าตนเป็นผู้สร้างสรรค์ (right of paternity) และมีสิทธิที่จะห้ามไม่ให้ผู้รับโอนลิขสิทธิ์หรือบุคคลอื่นใดบิดเบือน ดัดทอน ดัดแปลงหรือทำโดยประการอื่นใดแก่งานนั้นจนเกิดความเสียหายต่อชื่อเสียง หรือเกียรติคุณของผู้สร้างสรรค์ (right of integrity) และเมื่อผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตายทายาทของผู้สร้างสรรค์มีสิทธิที่จะฟ้องร้องบังคับตามสิทธิดังกล่าวได้ตลอดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นเป็นลายลักษณ์อักษร⁵⁶

⁵⁴ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 8

⁵⁵ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 15

⁵⁶ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 18

2.2.3.4 อายุการคุ้มครอง

การคุ้มครองลิขสิทธิ์มีอยู่ตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลาห้าสิบปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย ยกเว้นลิขสิทธิ์ในงานภาพถ่าย โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง และงานแพร่เสียงแพร่ภาพ จะมีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งานขึ้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณาในงานในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ลิขสิทธิ์จะมีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก⁵⁷

ลิขสิทธิ์ในงานศิลปประยุกต์ มีอายุยี่สิบห้าปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งานขึ้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณาในงานนั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ลิขสิทธิ์จะมีอายุยี่สิบห้าปีนับแต่มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก⁵⁸

2.2.3.5 ข้อยกเว้นการละเมิด

ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์บัญญัติขึ้นเพื่อสร้างสมดุลแห่งผลประโยชน์ระหว่างเจ้าของลิขสิทธิ์และผู้ใช้งานลิขสิทธิ์ เป็นการจำกัดสิทธิแต่ผู้เดียวของเจ้าของลิขสิทธิ์โดยให้บุคคลอื่นใช้งานลิขสิทธิ์ได้ตามความเหมาะสม ภายใต้เงื่อนไขบางประการ โดยไม่ถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

การกระทำที่จะเข้าข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ได้โดยทั่วไปจะต้องมีลักษณะ ดังนี้

- 1) ไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ และ
 - 2) ไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์
- เกินสมควร⁵⁹

ภายใต้เงื่อนไขสองประการดังกล่าว พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ได้กำหนดการกระทำในบางกรณีที่ไม่ถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ เช่น วิจัยหรือศึกษา งาน อันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร ใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือเพื่อประโยชน์ของตนเองและบุคคลอื่นในครอบครัวหรือญาติสนิท ตีพิมพ์ วิจารณ์หรือแนะนำผลงานโดยมีการรับรู้ความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ เสนอรายงานข่าวทางสื่อสารมวลชนโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ และทำซ้ำหรือดัดแปลงเพื่อประโยชน์ของ คนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์อันเนื่องมาจากความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน สติปัญญา หรือการเรียนรู้ โดยต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร เป็นต้น⁶⁰

นอกจากข้อยกเว้นทั่วไปข้างต้นแล้วยังมีข้อยกเว้นเฉพาะ เช่น คัดลอก โดยมีการอ้างอิงเพื่อแสดงความรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานที่นำมาใช้ และข้อยกเว้นอื่นๆ เช่น ข้อยกเว้นสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุด ข้อยกเว้นสำหรับการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ข้อยกเว้น

⁵⁷ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 21

⁵⁸ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 22

⁵⁹ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 32 วรรคแรก

⁶⁰ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 32 วรรคสอง

สำหรับการแสดงงานนาฏกรรมหรือดนตรีกรรม ข้อยกเว้นสำหรับงานศิลปกรรม ข้อยกเว้นสำหรับงานลิขสิทธิ์ที่ใช้ในการจัดทำภาพยนตร์ และข้อยกเว้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการ⁶¹

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 ได้เพิ่มเติมบทบัญญัติใน ส่วนของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ไว้ 3 ประการ

ประการแรก เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่า ประเทศไทยถือหลักการระงับไป ซึ่งสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาในระดับระหว่างประเทศ (international exhaustion of rights) พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ได้กำหนดให้การจำหน่ายต้นฉบับหรือสำเนาอันมีลิขสิทธิ์โดยผู้ได้กรรมสิทธิ์ ในต้นฉบับหรือสำเนานั้นมาโดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์⁶² กล่าวคือ เมื่อได้วางจำหน่ายสินค้าลิขสิทธิ์โดยชอบแล้ว สิทธิทางกฎหมายเหนือสินค้านั้นย่อมเป็นอันระงับสิ้นไป เจ้าของลิขสิทธิ์จะบังคับสิทธิของตนเข้ากับผู้ใช้ประโยชน์จากสินค้านั้นไม่ได้ เช่น ผู้ซื้อหนังสือที่วางจำหน่ายโดยเจ้าของลิขสิทธิ์ ย่อมมีสิทธิที่จะแสวงหาประโยชน์จากหนังสือนั้นได้ ไม่ว่าจะด้วยการใช้ ขยาย หรือโอนกรรมสิทธิ์ในหนังสือนั้นต่อไปตราบเท่าที่ไม่เป็นการใช้สิทธิในลิขสิทธิ์ เช่น ทำซ้ำหรือ ดัดแปลง

ประการที่สอง ในบริบทดิจิทัล การใช้งานลิขสิทธิ์ไม่ว่าจะฟังเพลง หรือ ชมภาพยนตร์จากอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เครื่องคอมพิวเตอร์จำเป็นต้องมีการทำซ้ำเพลงหรือภาพยนตร์ ไว้ในหน่วยความจำชั่วคราว (RAM) ทุกครั้งก่อนที่ผู้ใช้คอมพิวเตอร์จะสามารถเรียกใช้ ชม หรือฟังได้ ด้วยความจำเป็นทางเทคนิคดังกล่าว ทำให้ทุกครั้งที่มีการใช้งานจากเครื่องคอมพิวเตอร์ จะเกิดการ ทำซ้ำงานด้วยเสมอ การทำซ้ำลักษณะนี้เป็นการทำซ้ำชั่วคราว กล่าวคือ เมื่อผู้ใช้หยุดการใช้งาน ฟังเพลง หรือชมภาพยนตร์ สำเนาเพลงหรือภาพยนตร์ที่อยู่ในหน่วยความจำก็จะหายไปโดย ไม่มีการเก็บบันทึกไว้แต่อย่างใด ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจน พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์จึงได้ บัญญัติให้การกระทำต่องานอันมีลิขสิทธิ์ที่ทำหรือได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายในระบบคอมพิวเตอร์ที่มี ลักษณะเป็นการทำซ้ำที่จำเป็นต้องมีสำหรับการนำมาใช้ เพื่อให้อุปกรณ์ที่ใช้ในระบบ คอมพิวเตอร์หรือกระบวนการส่งงานอันมีลิขสิทธิ์ทางระบบคอมพิวเตอร์ทำงานได้ตามปกติ ไม่ถือว่าเป็น การละเมิดลิขสิทธิ์⁶³

ประการสุดท้าย เพื่อเป็นแรงจูงใจและส่งเสริมให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet service provider: ISP) ให้ความร่วมมือแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ในการนำงานละเมิดลิขสิทธิ์ ออกจากระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์จึงได้บัญญัติข้อยกจำกัดความ รับผิดชอบของผู้ให้บริการ โดยผู้ให้บริการไม่ต้องรับผิดชอบในฐานะผู้ละเมิดหรือรับผิดชอบต่อ ความเสียหายที่ อาจเกิดขึ้นจากการนำงานที่อ้างว่าละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบหรือการระงับ การละเมิดลิขสิทธิ์ใน ระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการตามคำสั่งศาล หากว่าผู้ให้บริการไม่ใช่ ผู้ควบคุม ริเริ่ม หรือสั่งการ ให้มีการละเมิดลิขสิทธิ์นั้น ซึ่งศาลจะมีคำสั่งในกรณีที่พิจารณาจากคำร้องของเจ้าของลิขสิทธิ์แล้วเห็นว่า

⁶¹ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 33 ถึงมาตรา 43

⁶² พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 32/1

⁶³ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 32/2

มีความจำเป็นและมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการละเมิดลิขสิทธิ์ในระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการนั้นจริง⁶⁴

2.2.3.6 สิทธิของนักแสดง

การคุ้มครองสิทธิของนักแสดงได้นำเข้ามาสู่ระบบการคุ้มครองของประเทศไทยโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เนื่องจากเป็นพันธกรณีภายใต้ความตกลงทริปส์ โดยได้ให้ความคุ้มครองสิทธิทางเศรษฐกิจเท่านั้น และต่อมาได้เพิ่มความคุ้มครองสิทธิทางศีลธรรมให้แก่นักแสดงในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558

1) สิทธิทางเศรษฐกิจ นักแสดงมีสิทธิแต่ผู้เดียวในการกระทำอันเกี่ยวกับการแสดงของตนทั้งที่เป็นการแสดงสด (unfixed performance) และการแสดงที่ได้บันทึกไว้แล้ว ดังนี้

(1) การแสดงสด มี 2 ประการ ได้แก่

– แพร่เสียงแพร่ภาพ หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน⁶⁵ เช่น ถ่ายทอดสดการแสดงคอนเสิร์ต ในกรณีนี้สิทธิของนักแสดงมีอายุห้าสิบปีนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินของปีที่มีการแสดง⁶⁶

– บันทึกการแสดง⁶⁷ เช่น บันทึกเสียงและภาพการแสดงโขน ในกรณีนี้สิทธิของนักแสดงมีอายุห้าสิบปีนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินของปีที่มีการบันทึกการแสดง

(2) การแสดงที่ได้มีการบันทึกไว้แล้ว มี 2 ประการ ได้แก่

– สิทธิในการทำซ้ำซึ่งสิ่งบันทึกการแสดงที่มีผู้บันทึกไว้โดยไม่ได้รับอนุญาตหรือที่ได้รับอนุญาตเพื่อวัตถุประสงค์อื่น หรือที่เข้าข่ายกเว้นการละเมิดสิทธิของนักแสดง⁶⁸ เช่น ทำสำเนาดีวีดีบันทึกการแสดงละครเวทีที่ได้บันทึกไว้โดยได้รับอนุญาตจากนักแสดงเพื่อเผยแพร่หารายได้บริจาคเข้าการกุศล แต่นำไปเผยแพร่เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้า เป็นต้น

– ได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมจากผู้ที่นำสิ่งบันทึกเสียงการแสดงหรือสำเนาซึ่งได้นำออกเผยแพร่เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้าแล้วไปแพร่เสียงหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยตรง⁶⁹ กรณีนี้ให้สิทธิเฉพาะนักแสดงในสิ่งบันทึกเสียงการแสดง เช่น นักร้อง ตัวอย่างเช่น นักร้องได้รับเงินค่าตอบแทนจากองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ที่เก็บค่าลิขสิทธิ์จากสถานบันเทิงที่เปิดเพลงเผยแพร่ให้บริการแก่ลูกค้า เป็นต้น

ในกรณีนี้ สิทธิของนักแสดงมีอายุห้าสิบปีนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินของปีที่ได้มีการบันทึกเสียงการแสดง⁷⁰

⁶⁴ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 32/3

⁶⁵ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 44 (1)

⁶⁶ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 49

⁶⁷ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 44 (2)

⁶⁸ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 44 (3)

⁶⁹ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 45

⁷⁰ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 50

2) สิทธิทางศีลธรรม นักแสดงมีสิทธิที่จะแสดงว่าตนเป็นนักแสดง (right of paternity) ในการแสดงของตน และมีสิทธิห้ามผู้รับโอนสิทธิของนักแสดงหรือบุคคลอื่นใด บิดเบือน ตัดทอน ดัดแปลง หรือทำโดยประการอื่นใดแก่การแสดงนั้น จนเกิดความเสียหายต่อ ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของนักแสดง (right of integrity) และเมื่อนักแสดงถึงแก่ความตายทายาทของ นักแสดงมีสิทธิที่จะฟ้องร้องบังคับตามสิทธิดังกล่าวได้ตลอดอายุแห่งการคุ้มครองสิทธิ ทั้งนี้ เว้นแต่จะ ได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นเป็นลายลักษณ์อักษร⁷¹

การได้มาซึ่งสิทธิของนักแสดงนั้น นักแสดงจะต้องมีสัญชาติไทยหรือมีถิ่นที่อยู่ใน ประเทศไทยหรือการแสดงหรือส่วนใหญ่ของการแสดงนั้นเกิดขึ้นในประเทศไทยหรือในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย^{72 73} อย่างไรก็ดี ในกรณีสิทธิได้รับค่าตอบแทน นักแสดงมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนหากนักแสดงมีสัญชาติไทย หรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยในขณะที่มีการบันทึกเสียงการแสดงนั้น หรือในขณะที่เรียกร้องสิทธิ หรือ การบันทึกเสียงการแสดงหรือส่วนใหญ่ของการบันทึกเสียงการแสดงนั้นเกิดขึ้นในประเทศไทยหรือใน ประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย⁷⁴

ในประเด็นข้อยกเว้นการละเมิดสิทธิของนักแสดง พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์⁷⁵ ให้นำข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์มาใช้บังคับแก่สิทธิของนักแสดงโดยอนุโลม⁷⁵

2.2.3.7 มาตรการทางเทคโนโลยี

การคุ้มครองมาตรการทางเทคโนโลยี (TPM) มีปรากฏในพระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 เป็นครั้งแรกเพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่ปรับโฉม การดำเนินธุรกิจและการบริหารจัดการงานลิขสิทธิ์ในรูปแบบใหม่ที่แตกต่างจากวิธีการดั้งเดิม โดยเจ้าของลิขสิทธิ์ได้นำมาตรการทางเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันการเข้าถึงงานลิขสิทธิ์ เช่น การเข้ารหัสเพื่อชมภาพยนตร์หรือฟังเพลงจากอินเทอร์เน็ต หรือป้องกันการทำซ้ำ ดัดแปลง และ เผยแพร่งานลิขสิทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาต

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์บัญญัติให้การหลบเลี่ยง (circumvention) มาตรการทางเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพที่ใช้ควบคุมการเข้าถึงหรือการทำงานอันมีลิขสิทธิ์ด้วย วิธีการต่างๆ เช่น การถอดรหัส (decrypt) การทำลาย (destroy) การหยุด (break) เป็นต้น เป็นการ กระทำละเมิด รวมทั้งการให้บริการเพื่อก่อให้เกิดการหลบเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยี โดยรู้อยู่แล้ว ว่าการกระทำนั้นอาจจงใจหรือก่อให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง เป็นการละเมิด มาตรการทางเทคโนโลยี⁷⁶

อย่างไรก็ดี การนำมาตรการทางเทคโนโลยีมาใช้กับงานลิขสิทธิ์โดยไม่เปิด โอกาสให้ประชาชนโดยทั่วไปสามารถเข้าถึงหรือใช้ประโยชน์จากงานลิขสิทธิ์ได้โดยเด็ดขาดอาจขัดต่อ

⁷¹ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 51/1

⁷² ในปัจจุบัน ได้แก่ ความตกลงทริปส์

⁷³ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 47

⁷⁴ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 48

⁷⁵ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 53

⁷⁶ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 53/4

แนวคิดทฤษฎีของการคุ้มครองลิขสิทธิ์ที่มุ่งสร้างสมดุลระหว่างประโยชน์ของผู้สร้างสรรค์และประโยชน์ของสาธารณชน ดังนั้น พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์จึงได้กำหนดข้อยกเว้นมาตรการทางเทคโนโลยีไว้สำหรับการกระทำในบางกรณี ดังนี้⁷⁷

- 1) การกระทำที่จำเป็นเพื่อใช้ประโยชน์จากงานอันเข้าข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ (fair use)
- 2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบที่จำเป็นของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการใช้งานร่วมกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์อื่น (computer program interoperability)
- 3) เพื่อประโยชน์ในการวิจัย วิเคราะห์ และหาข้อบกพร่องของเทคโนโลยีการเข้ารหัส (encryption technology research) โดยต้องได้งานลิขสิทธิ์นั้นมาโดยชอบด้วยกฎหมาย และได้ใช้ความพยายามโดยสุจริตในการขออนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์แล้ว
- 4) เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในการทดสอบ ตรวจสอบ หรือแก้ไขระบบความปลอดภัยของคอมพิวเตอร์ ของระบบคอมพิวเตอร์ หรือของเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (computer security testing) โดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของคอมพิวเตอร์ ระบบคอมพิวเตอร์ หรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ แล้วแต่กรณี
- 5) เพื่อระงับการทำงานของมาตรการทางเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการรวบรวมหรือกระจายข้อมูลบ่งชี้ส่วนบุคคล (privacy protection) ที่สะท้อนให้เห็นถึงกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ตของผู้ที่เข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ (cookies) โดยการกระทำนั้นต้องไม่กระทบต่อการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์โดยบุคคลอื่น
- 6) การกระทำโดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายเพื่อวัตถุประสงค์ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย (law enforcement) การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ และการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ หรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่นในทำนองเดียวกัน
- 7) การกระทำโดยห้องสมุด หอจดหมายเหตุ สถาบันการศึกษา หรือองค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพสาธารณะ ที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร เพื่อเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ไม่อาจเข้าถึงได้ด้วยวิธีอื่น

2.2.3.8 ข้อมูลการบริหารสิทธิ

การคุ้มครองข้อมูลการบริหารสิทธิ (RMI) มีปรากฏในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 เป็นครั้งแรกเช่นเดียวกับมาตรการทางเทคโนโลยี โดยเจ้าของลิขสิทธิ์ได้นำข้อมูลการบริหารสิทธิมาใช้ในการบริหารจัดการลิขสิทธิ์ เช่น การสืบค้นชื่อผลงาน ชื่อผู้สร้างสรรค์ หรือเจ้าของลิขสิทธิ์ การกำหนดเงื่อนไขใบอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์ ตลอดจนติดตามสืบค้นการละเมิดลิขสิทธิ์

เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการลบหรือการเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือนักแสดง รวมถึงก่อให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์จึงได้บัญญัติให้การลบหรือ

⁷⁷ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 53/5

การเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ โดยรู้อยู่แล้วว่าการกระทำนั้นอาจจูงใจให้เกิด ก่อให้เกิด ให้ความสะดวก หรือปกปิดการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงเป็นการกระทำละเมิด⁷⁸

นอกจากนี้ ได้บัญญัติให้การนำงานอันมีลิขสิทธิ์ที่รู้อยู่แล้วว่าได้มีการลบ หรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิของงานนั้นเข้ามาในราชอาณาจักรหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อจำหน่ายหรือนำงานนั้นออกเผยแพร่ต่อสาธารณชนเป็นการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิด้วย⁷⁹

ดังเช่นกรณีของลิขสิทธิ์โดยทั่วไป พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ได้กำหนด ข้อยกเว้นการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิไว้ด้วย โดยให้สิทธิยกเว้นสำหรับบุคคล 2 กลุ่ม ได้แก่

1) เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมาย สามารถลบหรือเปลี่ยนแปลง ข้อมูลการบริหารสิทธิเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อความจำเป็นในการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงแห่งชาติ หรือวัตถุประสงค์อื่นในทำนองเดียวกัน

2) สถาบันการศึกษา หอจดหมายเหตุ ห้องสมุด หรือองค์กรแพร่เสียง แพร่ภาพสาธารณะ โดยสามารถทำได้ 2 ประการ คือ ลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิและ นำงานลิขสิทธิ์ที่มีการลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิออกเผยแพร่ต่อสาธารณชน ทั้งนี้ การกระทำดังกล่าวต้องไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร⁸⁰

2.3 สรุปกรอบแนวคิด

การพัฒนาอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยีดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตส่งผลต่อการพัฒนา การสื่อสารอย่างกว้างขวางและรุนแรง เนื่องจากข้อมูลข่าวสารสามารถขยายไปสู่ผู้คนจำนวนมากได้ในเวลาอันรวดเร็ว ข้อมูลอันเป็นงานลิขสิทธิ์ที่กฎหมายคุ้มครอง ไม่ว่าจะเป็นงานวรรณกรรมหรือ ศิลปกรรมที่แต่เดิมอยู่ในรูปของหนังสือ เทปเสียง ฟิล์มภาพยนตร์ หรือภาพถ่าย เป็นต้น ได้ถูกจัดเก็บ และอาจถูกทำซ้ำดัดแปลง รวมถึงส่งต่อในรูปของดิจิทัลคอนเทนต์ ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์แก่ ผู้สร้างสรรค์และนักแสดงในแง่ที่มีช่องทางการสร้างสรรค์และเผยแพร่ผลงานหลากหลายมากขึ้นแล้ว หากแต่ยังเป็นภัยคุกคามโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อสิทธิในการการทำให้ซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน หรือให้เช่า อันยากที่ผู้ทรงสิทธิจะควบคุมได้

ในการปกป้องตนเองจากการละเมิด เจ้าของลิขสิทธิ์และนักแสดงในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ได้คิดหามาตรการทางเทคโนโลยีในการป้องกันการเข้าถึงและทำซ้ำข้อมูลดิจิทัล เช่น การใส่รหัสผ่าน (password) และใช้เทคโนโลยีในการบริหารสิทธิ เช่น การใส่ข้อมูลลายน้ำดิจิทัล เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การปกป้องตนเองในลักษณะดังกล่าวยังไม่เพียงพอหากไม่มีกฎหมายรับรองสิทธิของผู้สร้างสรรค์ อย่างเหมาะสม ยิ่งไปกว่านั้น เนื่องจากการแพร่หลายของข้อมูลดิจิทัลเป็นไปในลักษณะข้ามพรมแดน ไร้ขีดจำกัด การคุ้มครองเพียงในอาณาเขตประเทศย่อมไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะปกป้อง อุตสาหกรรมสร้างสรรค์และคุ้มครองเจ้าของลิขสิทธิ์และนักแสดง

การยกระดับมาตรฐานการคุ้มครองลิขสิทธิ์ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลของสนธิสัญญา ลิขสิทธิ์ และสนธิสัญญาการแสดงและสิ่งบันเทิงเสียง หรือ “สนธิสัญญาอินเทอร์เน็ต” ขององค์การ

⁷⁸ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 53/1

⁷⁹ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 53/2

⁸⁰ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 53/3

ทรัพย์สินทางปัญญาโลก เป็นแนวทางหนึ่งในการปกป้องคุ้มครองอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาดิจิทัลคอนเทนต์ อันสอดคล้องกับบริบทการพัฒนาประเทศไทยตามนโยบาย “ประเทศไทย 4.0” ของรัฐบาล การเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาสองฉบับนี้ นอกจากจะช่วยคุ้มครองลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดงให้มีประสิทธิภาพแล้ว ยังเป็นแนวทางที่จะช่วยดึงดูดการค้า กระตุ้นการลงทุน และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ประกอบการค้าและนักลงทุนในการดำเนินธุรกิจที่เป็นธรรม อันจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้าและบริการ เพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศ

การศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้ทบทวนวรรณกรรมโดยเปรียบเทียบความสอดคล้องของบทบัญญัติของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กับบทบัญญัติของสนธิสัญญาลิขสิทธิ์และสนธิสัญญาการแสดงและสิ่งบันเทิงเสียง และวิเคราะห์ผลกระทบของการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาดังกล่าวที่มีต่ออุตสาหกรรมสร้างสรรค์ โดยเน้นอุตสาหกรรมภาพยนตร์และเพลง โดยใช้ข้อมูลประกอบการศึกษาวิจัยจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในแวดวงอุตสาหกรรมภาพยนตร์และเพลง และผู้บริหารกองานลิขสิทธิ์ เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะในการดำเนินการของภาครัฐในการพิจารณาความพร้อมของประเทศไทยและการเตรียมการเพื่อรองรับผลกระทบของการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาอินเทอร์เน็ตขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก

บทที่ 3 ผลการศึกษา

3.1 ความสอดคล้องของบทบัญญัติของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กับบทบัญญัติของสนธิสัญญาอินเทอร์เนต

ในบทนี้จะเปรียบเทียบการคุ้มครองลิขสิทธิ์และสิทธิข้างเคียงภายใต้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมกับบทบัญญัติของสนธิสัญญาอินเทอร์เนต สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบสนธิสัญญา WCT และ พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ประเด็นในสนธิสัญญา WCT	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บทวิเคราะห์
ข้อ 1 ความสัมพันธ์กับอนุสัญญากรุงเบอร์น์ ⁸¹		ภาคี WCT ต้องปฏิบัติตาม ข้อ 1-21 และภาคผนวกของอนุสัญญาเบอร์น์ ประเทศไทยเป็นภาคีอนุสัญญาเบอร์น์อยู่แล้ว ข้อนี้จึงสอดคล้อง
ข้อ 2 ขอบเขตของการคุ้มครอง ⁸²	การคุ้มครองลิขสิทธิ์ไม่คลุมถึงความคิด หรือขั้นตอน กรรมวิธี หรือระบบ หรือวิธีใช้หรือทำงาน หรือแนวความคิด หลักการ การค้นพบ หรือทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์หรือคณิตศาสตร์	มาตรา 6 วรรคสอง สอดคล้องกับ ข้อ 2 ของสนธิสัญญา WCT

⁸¹ **Article 1** (1) This Treaty is a special agreement within the meaning of Article 20 of the Berne Convention (...). This Treaty shall not have any connection with treaties other than the Berne Convention, nor shall it prejudice any rights and obligations under any other treaties.

(2) Nothing in this Treaty shall derogate from existing obligations that Contracting Parties have to each other under the Berne Convention (...).

(3) Hereinafter, “Berne Convention” shall refer to the Paris Act of July 24, 1971 of the Berne Convention (...).

(4) Contracting Parties shall comply with Articles 1 to 21 and the Appendix of the Berne Convention..

⁸² **Article 2** Copyright protection extends to expressions and not to ideas, procedures, methods of operation or mathematical concepts as such

ประเด็นในสนธิสัญญา WCT	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บทวิเคราะห์
ข้อ 3 การนำข้อ 2-6 ของอนุสัญญาเบอร์น มาใช้ ⁸³		ข้อ 3 ของสนธิสัญญา WCT กำหนดให้นำ ข้อ 2-6 ของอนุสัญญาเบอร์นว่าด้วยเรื่อง งานอันมีลิขสิทธิ์และการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ มาใช้ ประเทศไทยเป็นภาคีอนุสัญญา เบอร์น ข้อนี้จึงสอดคล้อง
ข้อ 4 โปรแกรม คอมพิวเตอร์ ⁸⁴	มาตรา 4 "วรรณกรรม" หมายความว่า งานนิพนธ์ที่ทำ ขึ้นทุกชนิด เช่น หนังสือ จุลสาร สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์ ปาฐกถา เทศนา คำปราศรัย สุนทรพจน์ และให้หมายความรวมถึง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วย มาตรา 6 งานอันมีลิขสิทธิ์ตาม พระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ งาน สร้างสรรค์ประเภทวรรณกรรม (...) ไม่ว่างานดังกล่าวจะแสดง ออกโดยวิธีหรือรูปแบบอย่างไร	“โปรแกรมคอมพิวเตอร์” ได้รับความ คุ้มครองในฐานะ “งานวรรณกรรม” ตามมาตรา 4 ประกอบกับมาตรา 6 แห่ง พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ สอดคล้องกับสนธิสัญญา WCT
ข้อ 5 การรวบรวมข้อมูล (ฐานข้อมูล) ⁸⁵	มาตรา 12 ให้ความคุ้มครอง ฐานข้อมูลที่เกิดจากการนำ ข้อมูลมารวบรวมหรือประกอบ เข้ากันโดยได้รับอนุญาตจาก เจ้าของลิขสิทธิ์ หรือนำเอา ข้อมูลหรือสิ่งอื่นใดซึ่งสามารถ อ่านหรือถ่ายทอดได้โดยอาศัย เครื่องกลหรืออุปกรณ์อื่นใดมา	มาตรา 12 สอดคล้องกับ ข้อ 5 ของ สนธิสัญญา WCT

⁸³ **Article 3** Contracting Parties shall apply mutatis mutandis the provisions of Articles 2 to 6 of the Berne Convention in respect of the protection provided for in this Treaty

⁸⁴ **Article 4** Computer programs are protected as literary works within the meaning of Article 2 of the Berne Convention. Such protection applies to computer programs, whatever may be the mode or form of their expression.

⁸⁵ **Article 5** Compilations of data or other material, in any form, which by reason of the selection or arrangement of their contents constitute intellectual creations, are protected as such. This protection does not extend to the data or the material itself and is without prejudice to any copyright subsisting in the data or material contained in the compilation.

ประเด็นในสนธิสัญญา WCT	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บทวิเคราะห์
	รวบรวมหรือประกอบเข้ากัน หากเป็นการทำขึ้นโดยคัดเลือก หรือจัดลำดับในลักษณะซึ่งมิได้ ลอกเลียนงานของบุคคลอื่น	
ข้อ 6 สิทธิในการ จำหน่าย ⁸⁶	มาตรา 15 (2) เจ้าของลิขสิทธิ์ ย่อมมีสิทธิแต่ ผู้เดียวในการ “เผยแพร่ต่อสาธารณชน” มาตรา 4 "เผยแพร่ต่อ สาธารณชน" หมายความว่า ทำให้ปรากฏต่อสาธารณชนโดย การแสดง (...) การจำหน่าย หรือโดยวิธีอื่นใดซึ่งงานที่ได้ จัดทำขึ้น มาตรา 32/1 การจำหน่าย ต้นฉบับหรือสำเนางานอันมี ลิขสิทธิ์โดยผู้ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ ในต้นฉบับหรือสำเนางานอันมี ลิขสิทธิ์นั้นโดยชอบด้วย กฎหมาย มิให้ถือว่าเป็นการ ละเมิดลิขสิทธิ์	สนธิสัญญา WCT กำหนดให้เจ้าของ ลิขสิทธิ์มีสิทธิแต่ผู้เดียวในการทำให้ปรากฏ ต่อสาธารณชน โดยการขายหรือโอน กรรมสิทธิ์โดยวิธีอื่นใด ซึ่งสอดคล้องกับ มาตรา 15 (2) ประกอบกับมาตรา 4 ของ พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ ประเทศภาคีมีอิสระในการกำหนดเงื่อนไข ภายใต้หลักการระงับไปซึ่งสิทธิในการ จำหน่าย ประเทศไทยบัญญัติหลักการระงับ ไปซึ่งสิทธิจำหน่ายระหว่างประเทศ (International exhaustion) ไว้ในมาตรา 32/1

⁸⁶ **Article 6** (1) Authors of literary and artistic works shall enjoy the exclusive right of authorizing the making available to the public of the original and copies of their works through sale or other transfer of ownership.

(2) Nothing in this Treaty shall affect the freedom of Contracting Parties to determine the conditions, if any, under which the exhaustion of the right in paragraph (1) applies after the first sale or other transfer of ownership of the original or a copy of the work with the authorization of the author.

ประเด็นในสนธิสัญญา WCT	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บทวิเคราะห์
ข้อ 7 สิทธิในการ ให้เช่า ⁸⁷	มาตรา 15 (3) เจ้าของลิขสิทธิ์ ย่อมมีสิทธิ แต่ผู้เดียวในการให้ เช่าต้นฉบับหรือสำเนางาน โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ และ สิ่งบันทึกเสียง	ข้อ 7 (1) ของสนธิสัญญา WCT กำหนดให้ ผู้สร้างสรรค์งาน 3 ประเภท ได้แก่ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ภาพยนตร์ และ งานที่อยู่ในสิ่งบันทึกเสียง มีสิทธิในงาน หรือสำเนางานดังกล่าวออกให้เช่าเพื่อ การค้า อย่างไรก็ดี ในส่วนที่เกี่ยวกับ “งานที่อยู่ใน สิ่งบันทึกเสียง” ประเทศภาคีจะกำหนดให้ สิทธิในการให้เช่าแก่เจ้าของงานที่อยู่ในสิ่ง บันทึกเสียงหรือไม่ก็ได้ ข้อ 7 (2) (i) ของสนธิสัญญา ระบุว่า เจ้าของลิขสิทธิ์โปรแกรมคอมพิวเตอร์ไม่มี “สิทธิให้เช่า” โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ใน กรณีโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้นไม่ได้เป็น วัตถุประสงค์ของการให้เช่า เช่น กรณีการให้ เช่าอุปกรณ์ที่มีโปรแกรมคอมพิวเตอร์เป็น ส่วนประกอบของอุปกรณ์นั้น ข้อ (7) (2) (ii) ของสนธิสัญญา ระบุว่า เจ้าของลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์มีสิทธิให้เช่า

⁸⁷ Article 7 (1) Authors of

- (i) computer programs;
- (ii) cinematographic works; and
- (iii) works embodied in phonograms, as determined in the national law of Contracting

Parties, shall enjoy the exclusive right of authorizing commercial rental to the public of the originals or copies of their works.

(2) Paragraph (1) shall not apply

(i) in the case of computer programs, where the program itself is not the essential object of the rental; and

(ii) in the case of cinematographic works, unless such commercial rental has led to widespread copying of such works materially impairing the exclusive right of reproduction.

(3) Notwithstanding the provisions of paragraph (1), a Contracting Party that, on April 15, 1994, had and continues to have in force a system of equitable remuneration of authors for the rental of copies of their works embodied in phonograms may maintain that system provided that the commercial rental of works embodied in phonograms is not giving rise to the material impairment of the exclusive right of reproduction of authors.

ประเด็นในสนธิสัญญา WCT	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บทวิเคราะห์
		<p>เฉพาะกรณีการให้เช่าเพื่อการค้ำนี้ จะนำไปสู่การทำซ้ำภาพยนตร์อย่างแพร่หลาย ซึ่งจะสร้างความเสียหายในการใช้สิทธิทำซ้ำของเจ้าของลิขสิทธิ์ภาพยนตร์อย่างร้ายแรง</p> <p>ข้อ (7) (3) ของสนธิสัญญา ระบุว่า ประเทศภาคีที่มี “ระบบค่าตอบแทนที่เป็นธรรม” (System of Equitable Remuneration) สำหรับกรณีนางานที่บันทึกในสิ่งบันทึกเสียงออกให้เช่า และได้ใช้มาตั้งแต่วันที่ 15 เมษายน 2537 ประเทศนั้นอาจยังคงใช้ระบบนั้นต่อไปได้ หากการให้เช่าไม่ได้นำไปสู่การทำซ้ำงานที่บันทึกในสิ่งบันทึกเสียงซึ่งจะสร้างความเสียหายในการใช้สิทธิทำซ้ำของเจ้าของลิขสิทธิ์อย่างร้ายแรง</p> <p>มาตรา 15 (3) จึงสอดคล้องกับข้อ 5 ของสนธิสัญญา WCT</p>
ข้อ 8 สิทธิในการเผยแพร่ต่อสาธารณชน ⁸⁸	<p>มาตรา 15 (2) เจ้าของลิขสิทธิ์ย่อมมีสิทธิแต่ผู้เดียวในการ “เผยแพร่ต่อสาธารณชน”</p> <p>มาตรา 4 "เผยแพร่ต่อสาธารณชน" หมายความว่า ทำให้ปรากฏต่อสาธารณชนโดยการแสดง (...) หรือโดยวิธีอื่นใด ซึ่งงานที่ได้จัดทำขึ้น</p>	<p>นิยาม “เผยแพร่ต่อสาธารณชน” ตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ มีความหมายกว้าง รวมถึง การเผยแพร่ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ดังนั้น จึงสอดคล้องกับสนธิสัญญา WCT</p>
ข้อ 9 อายุการคุ้มครองงานภาพถ่าย ⁸⁹	<p>มาตรา 21 ลิขสิทธิ์ในงานภาพถ่าย (...) ให้มีอายุ 25 ปี</p>	<p>สนธิสัญญา WCT ไม่ให้นำข้อ 7(4) ของอนุสัญญาเบอร์นมาใช้ ซึ่งกำหนดว่า</p>

⁸⁸ **Article 8** Without prejudice to the provisions of Articles 11(1)(ii), 11bis(1)(i) and (ii), 11ter(1)(ii), 14(1)(ii) and 14bis(1) of the Berne Convention, authors of literary and artistic works shall enjoy the exclusive right of authorizing any communication to the public of their works, by wire or wireless means, including the making available to the public of their works in such a way that members of the public may access these works from a place and at a time individually chosen by them.

⁸⁹ **Article 9** In respect of photographic works, the Contracting Parties shall not apply the provisions of Article 7(4) of the Berne Convention.

ประเด็นในสนธิสัญญา WCT	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บทวิเคราะห์
	นับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณางานนั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้ ลิขสิทธิ์มีอายุ 50 ปี นับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก	ประเทศภาคีต้องคุ้มครองงานภาพถ่าย อย่างน้อย 25 ปี นับแต่ได้สร้างสรรค์ ดังนั้นภาคีสันติสัญญา WCT จึงต้อง คุ้มครองงานภาพถ่ายตลอดอายุของผู้ สร้างสรรค์และต่อไปอีก 50 ปี หลังผู้ สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย ประเทศไทยกำหนดอายุ การคุ้มครองงาน ภาพถ่ายไว้น้อยกว่าสนธิสัญญา WCT จึง ต้องแก้ไขมาตรา 21 ให้สอดคล้อง
ข้อ 10 ข้อจำกัดและ ข้อยกเว้นการละเมิด ⁹⁰	มาตรา 32 ภายใต้กรณีเฉพาะ บางประการ กำหนดให้การ กระทำที่ไม่ขัดต่อการแสวงหา ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิ อันชอบด้วยกฎหมายของ เจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร ไม่ให้ถือว่าเป็นการละเมิด ลิขสิทธิ์	บทบัญญัติเรื่องข้อยกเว้นการละเมิดตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ สอดคล้องกับข้อ 10 ของ สนธิสัญญา WCT
ข้อ 11 พันธกรณี เกี่ยวกับมาตรการทาง เทคโนโลยี ⁹¹	มาตรา 4 กำหนดนิยาม “มาตรการทางเทคโนโลยี” และ “การหลบเลี่ยงมาตรการ	สนธิสัญญา WCT เปิดโอกาสให้ภาคีเลือกใช้ มาตรการทางกฎหมายที่เห็นว่าเพียงพอ สำหรับการคุ้มครองมาตรการทาง

⁹⁰ **Article 10** (1) Contracting Parties may, in their national legislation, provide for limitations of or exceptions to the rights granted to authors of literary and artistic works under this Treaty in certain special cases that do not conflict with a normal exploitation of the work and do not unreasonably prejudice the legitimate interests of the author.

(2) Contracting Parties shall, when applying the Berne Convention, confine any limitations of or exceptions to rights provided for therein to certain special cases that do not conflict with a normal exploitation of the work and do not unreasonably prejudice the legitimate interests of the author.

⁹¹ **Article 11** Contracting Parties shall provide adequate legal protection and effective legal remedies against the circumvention of effective technological measures that are used by authors in connection with the exercise of their rights under this Treaty or the Berne Convention and that restrict acts, in respect of their works, which are not authorized by the authors concerned or permitted by law.

ประเด็นในสนธิสัญญา WCT	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บทวิเคราะห์
	ทางเทคโนโลยี” ไว้ มาตรา 53/4 กำหนดให้การ หลบเลี่ยงมาตรการทาง เทคโนโลยีหรือการให้บริการ เพื่อก่อให้เกิดการหลบเลี่ยง มาตรการทางเทคโนโลยี โดย รู้อยู่แล้วว่าการกระทำนั้นอาจ จงใจหรือก่อให้เกิดการละเมิด ลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง ให้ถือว่าเป็นการละเมิด มาตรการทางเทคโนโลยี โดย กำหนดข้อยกเว้นไว้บางประการ ในมาตรา 53/5	เทคโนโลยีและการแก้ไขปัญหาการหลบ เลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยีที่มี ประสิทธิภาพ พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ สอดคล้อง กับ ข้อ 11 ของสนธิสัญญา WCT
ข้อ 12 พันธกรณี เกี่ยวกับข้อมูลการ บริหารสิทธิ ⁹²	มาตรา 4 กำหนดนิยาม “ข้อมูล การบริหารสิทธิ” มาตรา 53/1 บัญญัติให้การลบ หรือ การเปลี่ยนแปลงข้อมูล การบริหารสิทธิ โดยรู้อยู่แล้วว่า การกระทำอาจจงใจให้เกิด ก่อก่อให้เกิด ให้ความสะดวก หรือ ปกปิด การละเมิดลิขสิทธิ์หรือ สิทธิของนักแสดง ให้ถือว่าเป็น	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ สอดคล้องกับข้อ 12 ของ สนธิสัญญา WCT

⁹² **Article 12** (1) Contracting Parties shall provide adequate and effective legal remedies against any person knowingly performing any of the following acts knowing, or with respect to civil remedies having reasonable grounds to know, that it will induce, enable, facilitate or conceal an infringement of any right covered by this Treaty or the Berne Convention:

(i) to remove or alter any electronic rights management information without authority;
(ii) to distribute, import for distribution, broadcast or communicate to the public, without authority, works or copies of works knowing that electronic rights management information has been removed or altered without authority.

(2) As used in this Article, “rights management information” means information which identifies the work, the author of the work, the owner of any right in the work, or information about the terms and conditions of use of the work, and any numbers or codes that represent such information, when any of these items of information is attached to a copy of a work or appears in connection with the communication of a work to the public.

ประเด็นในสนธิสัญญา WCT	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บทวิเคราะห์
	การละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ มาตรา 53/2 กำหนดให้ผู้ที่รู้อยู่ แล้วว่างานหรือสำเนางาน ลิขสิทธิ์นั้นได้มีการลบหรือ เปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหาร สิทธิ ให้ถือว่า กระทำการ ละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ ด้วย ถ้าได้กระทำการอย่างใด อย่างหนึ่งแก่งานนั้นดังต่อไปนี้ (1) นำหรือส่งเข้ามาใน ราชอาณาจักรเพื่อจำหน่าย หรือ (2) เผยแพร่ต่อสาธารณชน	

จะเห็นได้ว่า ในส่วนของสนธิสัญญา WCT มีเพียงเรื่องอายุการคุ้มครองงานภาพถ่ายเท่านั้น
ที่กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศไทยยังไม่สอดคล้องและจำเป็นต้องขยายการคุ้มครองให้เท่ากับ
ที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญา WCT กล่าวคือ คุ้มครองตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์และต่อไปอีก 50 ปี หลัง
ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย

ตารางที่ 2 วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบสนธิสัญญา WPPT และ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ประเด็นในสนธิสัญญา WPPT	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บทวิเคราะห์
ข้อ 1 ความสัมพันธ์กับ อนุสัญญาอื่นๆ ⁹³		สนธิสัญญา WPPT ไม่ได้ กำหนดให้ประเทศที่จะเป็นภาคี ต้องเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาโรม และการคุ้มครองสิทธิข้างเคียง ตามสนธิสัญญา WPPT ต้องไม่

⁹³ **Article 1** (1) Nothing in this Treaty shall derogate from existing obligations that Contracting Parties have to each other under (...) the “Rome Convention”.

(2) Protection granted under this Treaty shall leave intact and shall in no way affect the protection of copyright in literary and artistic works. (...)

(3) This Treaty shall not have any connection with, nor shall it prejudice any rights and obligations under, any other treaties.

ประเด็นในสนธิสัญญา WPPT	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บทวิเคราะห์
		กระทบต่อการคุ้มครองลิขสิทธิ์ พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ สอดคล้องกับ สนธิสัญญา WPPT แล้ว
ข้อ 2 บทนิยาม ⁹⁴ กำหนดนิยามของ “นักแสดง” (performers) “ สิ่งบันทึกเสียง” (phonogram) “การบันทึก” (fixation) “ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง” (producer of a	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ กำหนดนิยาม “นักแสดง” “สิ่งบันทึกเสียง” และ “โฆษณา” ในมาตรา 4	นิยาม “นักแสดง” “สิ่ง บันทึกเสียง” และ “โฆษณา” สอดคล้องกับนิยาม ตาม สนธิสัญญา ทั้งนี้ พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ ไม่ได้ กำหนดนิยาม “บันทึก” และ “ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง” ไว้ เนื่องจาก “บันทึก” ซึ่งปรากฏใน พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ ชัดเจนแล้ว ส่วน

⁹⁴ **Article 2** For the purposes of this Treaty:

(a) “performers” are actors, singers, musicians, dancers, and other persons who act, sing, deliver, declaim, play in, interpret, or otherwise perform literary or artistic works or expressions of folklore;

(b) “phonogram” means the fixation of the sounds of a performance or of other sounds, or of a representation of sounds, other than in the form of a fixation incorporated in a cinematographic or other audiovisual work;

(c) “fixation” means the embodiment of sounds, or of the representations thereof, from which they can be perceived, reproduced or communicated through a device;

(d) “producer of a phonogram” means the person, or the legal entity, who or which takes the initiative and has the responsibility for the first fixation of the sounds of a performance or other sounds, or the representations of sounds;

(e) “publication” of a fixed performance or a phonogram means the offering of copies of the fixed performance or the phonogram to the public, with the consent of the right holder, and provided that copies are offered to the public in reasonable quantity;

(f) “broadcasting” means the transmission by wireless means for public reception of sounds or of images and sounds or of the representations thereof; such transmission by satellite is also “broadcasting”; transmission of encrypted signals is “broadcasting” where the means for decrypting are provided to the public by the broadcasting organization or with its consent;

(g) “communication to the public” of a performance or a phonogram means the transmission to the public by any medium, otherwise than by broadcasting, of sounds of a performance or the sounds or the representations of sounds fixed in a phonogram. For the purposes of Article 15, “communication to the public” includes making the sounds or representations of sounds fixed in a phonogram audible to the public.

ประเด็นในสนธิสัญญา WPPT	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บทวิเคราะห์
phonogram) “โฆษณา” (publication) “แพร่เสียงแพร่ภาพ” (broadcasting) และ “เผยแพร่ต่อ สาธารณชน” (communication to the public)		“ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง” ไม่มี ปรากฏใน พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ เนื่องจากมีความหมายเดียวกับ ผู้สร้างสรรค์ สำหรับนิยาม “เผยแพร่ต่อ สาธารณชน” ตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ ฯ มีความหมายกว้าง รวมถึง “การทำให้ปรากฏด้วยเสียง และ หรือภาพ (...) หรือโดยวิธีอื่นใดซึ่ง งานที่ได้จัดทำขึ้น” จึงครอบคลุม การแพร่เสียง แพร่ภาพ อีกทั้ง พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ มีนิยาม “งานแพร่เสียงแพร่ภาพ” ซึ่งถือเป็นงานลิขสิทธิ์อีกประเภท หนึ่ง อันกว้างขวางกว่า สนธิสัญญา WPPT จึงไม่ จำเป็นต้องบัญญัตินิยาม “แพร่ เสียงแพร่ภาพ” ไว้อีก ขอบเขตตามนิยามของ สนธิสัญญา WPPT และ พ.ร.บ. ลิขสิทธ์ฯ สอดคล้องกันแล้ว
ข้อ 3 ผู้ได้รับความ คุ้มครองภายใต้ สนธิสัญญา ⁹⁵	มาตรา 61 คุ้มครองงานลิขสิทธิ์ของผู้ สร้างสรรค์และสิทธิของนักแสดงของ ประเทศภาคี	ผู้ได้รับความคุ้มครองตามพ.ร.บ. ลิขสิทธ์ฯ สอดคล้องกับ สนธิสัญญา WPPT แล้ว

⁹⁵ **Article 3** (1) Contracting Parties shall accord the protection provided under this Treaty to the performers and producers of phonograms who are nationals of other Contracting Parties.

(2) The nationals of other Contracting Parties shall be understood to be those performers or producers of phonograms who would meet the criteria for eligibility for protection provided under the Rome Convention, were all the Contracting Parties to this Treaty Contracting States of that Convention. In respect of these criteria of eligibility, Contracting Parties shall apply the relevant definitions in Article 2 of this Treaty.

(3) Any Contracting Party availing itself of the possibilities provided in Article 5(3) of the Rome Convention or, for the purposes of Article 5 of the same Convention, Article 17 thereof shall make a notification as foreseen in those provisions to the Director General of the World Intellectual Property Organization (WIPO)

ประเด็นในสนธิสัญญา WPPT	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บทวิเคราะห์
<p>(1) นักแสดงและผู้ผลิต สิ่งบันทึกเสียงที่มี สัญชาติภาคีสถิติสัญญา (2) ทั้งนี้ เป็นไปตาม เกณฑ์อนุสัญญาโรม (ข้อ 4 และข้อ 5) (3) อาจตั้งข้อสงวนตาม ข้อ 5 (3) และข้อ 17 ของอนุสัญญาโรมใน เรื่อง การได้รับ ค่าตอบแทน ที่เป็นธรรม จากการแพร่เสียงแพร่ ภาพและเผยแพร่ต่อ สาธารณชน</p>	<p>มาตรา 47 นักแสดงมีสิทธิตามมาตรา 44 หากเข้าเงื่อนไขดังต่อไปนี้ (1) มีสัญชาติไทยหรือมีถิ่นที่อยู่ใน ราชอาณาจักร หรือ (2) การแสดงหรือส่วนใหญ่ของการแสดง เกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือในประเทศ ภาคี มาตรา 48 นักแสดงมีสิทธิได้รับ ค่าตอบแทนตามมาตรา 45 หากเข้า เงื่อนไขดังต่อไปนี้ (1) มีสัญชาติไทยหรือมีถิ่นที่อยู่ใน ราชอาณาจักร ในขณะที่บันทึกเสียงการแสดง หรือในขณะที่เรียกร้องสิทธิ หรือ (2) การบันทึกเสียงการแสดงหรือส่วนใหญ่ ของการบันทึกเสียงการแสดงนั้นเกิดขึ้น ในราชอาณาจักร หรือ ในประเทศภาคี มาตรา 8 ผู้สร้างสรรค์มีลิขสิทธิ์ในงาน ภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้ (1) กรณีที่ยังไม่ได้โฆษณางาน ผู้สร้างสรรค์ต้องมีสัญชาติไทยหรืออยู่ใน ราชอาณาจักร หรือเป็นผู้มีสัญชาติหรือ อยู่ในประเทศภาคี ตลอดระยะเวลาหรือ เป็นส่วนใหญ่ในการสร้างสรรค์งานนั้น (2) กรณีโฆษณาแล้ว การโฆษณา ครั้งแรกได้ทำขึ้นในราชอาณาจักรหรือใน ประเทศภาคี หรือกรณีที่โฆษณาครั้งแรก นอกราชอาณาจักรหรือในประเทศอื่นที่ ไม่ใช่ภาคี หากโฆษณางานใน ราชอาณาจักรหรือในประเทศภาคี ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้โฆษณา ครั้งแรก หรือผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มี ลักษณะตามที่กำหนดไว้ใน (1) ในขณะที่ โฆษณางานครั้งแรก ในกรณีที่ผู้สร้างสรรค์ต้องเป็นมีสัญชาติไทย</p>	<p>ทั้งในส่วน of นักแสดง (มาตรา 47 และมาตรา 48) และผู้ผลิตสิ่ง บันทึกเสียงที่คุ้มครองตามหลัก สัญชาติและหลักดินแดน (มาตรา 8 และมาตรา 61)</p>

ประเด็นในสนธิสัญญา WPPT	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บทวิเคราะห์
	ถ้าผู้สร้างสรรค์เป็นนิติบุคคล นิติบุคคล นั้นต้องเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตาม กฎหมายไทย	
ข้อ 4 หลักปฏิบัติเบื้องต้น คนชาติ ⁹⁶	มาตรา 61 งานลิขสิทธิ์ของผู้สร้างสรรค์ และสิทธิของนักแสดงของประเทศที่เป็น ภาคีสัญญาว่าด้วยการคุ้มครอง ลิขสิทธิ์หรือการคุ้มครองสิทธิของ นักแสดงซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย หรืองานลิขสิทธิ์ขององค์การระหว่าง ประเทศซึ่งประเทศไทยเป็นสมาชิกอยู่ ด้วย ย่อมได้รับความคุ้มครองตาม พระราชบัญญัตินี้	มาตรา 61 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ฯ สอดคล้องกับข้อ 3 ของ สนธิสัญญา WPPT
สิทธิของนักแสดง		
ข้อ 5 สิทธิทางศีลธรรม ของนักแสดง ⁹⁷	มาตรา 51/1 นักแสดงย่อมมีสิทธิที่จะ แสดงว่าตนเป็นนักแสดงในการแสดงของ ตน และมีสิทธิ ห้ามมิให้ผู้รับโอนสิทธิ	มาตรา 51/1 ของ พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ สอดคล้องกับข้อ 5 ของ สนธิสัญญา WPPT

⁹⁶ **Article 4** (1) Each Contracting Party shall accord to nationals of other Contracting Parties, as defined in Article 3 (2), the treatment it accords to its own nationals with regard to the exclusive rights specifically granted in this Treaty, and to the right to equitable remuneration provided for in Article 15 of this Treaty.

(2) The obligation provided for in paragraph (1) does not apply to the extent that another Contracting Party makes use of the reservations permitted by Article 15(3) of this Treaty.

⁹⁷ **Article 5** (1) Independently of a performer's economic rights, and even after the transfer of those rights, the performer shall, as regards his live aural performances or performances fixed in phonograms, have the right to claim to be identified as the performer of his performances, except where omission is dictated by the manner of the use of the performance, and to object to any distortion, mutilation or other modification of his performances that would be prejudicial to his reputation.

(2) The rights granted to a performer in accordance with paragraph (1) shall, after his death, be maintained, at least until the expiry of the economic rights, and shall be exercisable by the persons or institutions authorized by the legislation of the Contracting Party where protection is claimed. However, those Contracting Parties whose legislation, at the moment of their ratification of or accession to this Treaty, does not provide for protection after the death of the performer of all rights set out in the preceding paragraph may provide that some of these rights will, after his death, cease to be maintained.

(3) The means of redress for safeguarding the rights granted under this Article shall be governed by the legislation of the Contracting Party where protection is claimed.

ประเด็นในสนธิสัญญา WPPT	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บทวิเคราะห์
	<p>ของนักแสดงหรือบุคคลอื่นใดบิดเบือน ตัดทอน ดัดแปลง หรือทำโดยประการอื่นใดแก่ การแสดงนั้นจนเกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของนักแสดง และเมื่อนักแสดงถึงแก่ความตายทายาทของนักแสดงมีสิทธิที่จะฟ้องร้องบังคับตามสิทธิดังกล่าวได้ตลอดอายุแห่งการคุ้มครองสิทธิของนักแสดง ทั้งนี้ เว้นแต่จะตัดตกลงกันได้เป็นอย่างอื่นเป็นลายลักษณ์อักษร</p>	
<p>ข้อ 6 สิทธิทางเศรษฐกิจ ของนักแสดงในการ แสดงที่ยังไม่ได้มีการ บันทึกไว้⁹⁸</p>	<p>มาตรา 44 นักแสดงย่อมมีสิทธิแต่ผู้เดียวในการกระทำอันเกี่ยวกับการแสดงของตนดังต่อไปนี้</p> <p>(1) แพร่เสียงแพร่ภาพ หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งการแสดง เว้นแต่จะเป็นการแพร่เสียงแพร่ภาพ หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนจากสิ่งบันทึกการแสดงที่มีการบันทึกไว้แล้ว</p> <p>(2) บันทึกการแสดงที่ยังไม่มีการบันทึกไว้แล้ว</p>	<p>มาตรา 44 (1) และ (2) ของ พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ สอดคล้องกับ ข้อ 6 ของสนธิสัญญาWPPT</p>
<p>ข้อ 7 สิทธิในการทำซ้ำ⁹⁹</p>	<p>มาตรา 44 (3) ให้นักแสดงมีสิทธิ “ทำซ้ำ” ซึ่งสิ่งบันทึกการแสดงที่มีผู้บันทึกไว้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากนักแสดง หรือทำซ้ำ สิ่งบันทึกการแสดงที่ได้รับอนุญาตเพื่อวัตถุประสงค์อื่น หรือสิ่งบันทึกการแสดงที่เข้าข่ายกเว้นการละเมิดสิทธิของนักแสดงตามมาตรา 53</p>	<p>มาตรา 44 (3) ให้สิทธิทำซ้ำแก่นักแสดงเพียงบางกรณีเท่านั้น จึงยังไม่สอดคล้องกับข้อ 7 ของสนธิสัญญา WPPT ต้องแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อขยายการคุ้มครองให้รวมถึง การทำซ้ำในทุกกรณี ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม และ ไม่ว่าจะในรูปแบบใดๆ</p>

⁹⁸ **Article 6** Performers shall enjoy the exclusive right of authorizing, as regards their performances:

(i) the broadcasting and communication to the public of their unfixed performances except where the performance is already a broadcast performance; and

(ii) the fixation of their unfixed performances.

⁹⁹ **Article 7** Performers shall enjoy the exclusive right of authorizing the direct or indirect reproduction of their performances fixed in phonograms, in any manner or form.

ประเด็นในสนธิสัญญา WPPT	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บทวิเคราะห์
ข้อ 8 สิทธิในการ จำหน่าย ¹⁰⁰	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ ไม่ได้บัญญัติให้การ คุ้มครอง “สิทธิจำหน่าย” แก่นักแสดง สำหรับการแสดงที่ได้บันทึกไว้ในสิ่ง บันทึกเสียง	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ ยังไม่สอดคล้อง กับข้อ 8 ของ สนธิสัญญา WPPT จึงต้องแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนนี้
ข้อ 9 สิทธิในการ ให้เช่า ¹⁰¹	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ ไม่ได้บัญญัติให้การ คุ้มครอง “สิทธิให้เช่า” แก่นักแสดง สำหรับการแสดงที่ได้บันทึกไว้ใน สิ่งบันทึกเสียง	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ ยังไม่สอดคล้อง กับข้อ 9 ของ สนธิสัญญา WPPT จึงต้องแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนนี้
ข้อ 10 สิทธิในการทำให้ ปรากฏ (เผยแพร่) ซึ่ง การแสดงที่ได้บันทึกไว้ ในสิ่งบันทึกเสียงต่อ สาธารณชน ¹⁰² โดยวิธี ทางสายหรือไร้สาย รวมทั้งเผยแพร่ใน ลักษณะที่สาธารณชน สามารถเข้าถึงงานได้	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ ไม่ได้บัญญัติให้ “สิทธิ เผยแพร่ต่อสาธารณชน” เป็น “สิทธิแต่ ผู้เดียว” ของนักแสดง สำหรับการแสดง ที่ได้บันทึกไว้ในสิ่งบันทึกเสียง แต่กำหนด ให้เป็น “สิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทนที่ เป็นธรรม” ตามมาตรา 45	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ ให้การคุ้มครอง สิทธิเผยแพร่ต่อสาธารณชน กรณี การเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต แคบกว่าที่กำหนดไว้ใน สนธิสัญญา WPPT จึงต้องแก้ไข เพิ่มเติมในส่วนนี้

¹⁰⁰ **Article 8** (1) Performers shall enjoy the exclusive right of authorizing the making available to the public of the original and copies of their performances fixed in phonograms through sale or other transfer of ownership.

(2) Nothing in this Treaty shall affect the freedom of Contracting Parties to determine the conditions, if any, under which the exhaustion of the right in paragraph(1) applies after the first sale or other transfer of ownership of the original or a copy of the fixed performance with the authorization of the performer.

¹⁰¹ **Article 9** (1) Performers shall enjoy the exclusive right of authorizing the commercial rental to the public of the original and copies of their performances fixed in phonograms (...), even after distribution of them by, or pursuant to, authorization by the performer.

(2) Notwithstanding the provisions of paragraph (1), a Contracting Party that, on April 15, 1994, had and continues to have in force a system of equitable remuneration of performers for the rental of copies of their performances fixed in phonograms, may maintain that system provided that the commercial rental of phonograms is not giving rise to the material impairment of the exclusive right of reproduction of performers.

¹⁰² **Article 10** Performers shall enjoy the exclusive right of authorizing the making available to the public of their performances fixed in phonograms, by wire or wireless means, in such a way that members of the public may access them from a place and at a time individually chosen by them.

ประเด็นในสนธิสัญญา WPPT	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บทวิเคราะห์
จากสถานที่และในเวลา ที่เขาเลือก		
สิทธิของผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง		
ข้อ 11 สิทธิในการ ทำซ้ำ ¹⁰³	มาตรา 15 (1) กำหนดให้เจ้าของลิขสิทธิ์ มีสิทธิแต่ผู้เดียวในการทำซ้ำหรือ ดัดแปลง	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 15 (1) สอดคล้องกับ ข้อ 11 ของ สนธิสัญญา WPPT แล้ว
ข้อ 12 สิทธิในการ จำหน่าย ¹⁰⁴	มาตรา 15 (2) กำหนดให้เจ้าของลิขสิทธิ์ มีสิทธิแต่ผู้เดียวในการเผยแพร่ต่อ สาธารณชน โดยมาตรา 4 ให้นิยาม "เผยแพร่ต่อสาธารณชน" ให้ความหมาย รวมถึงการจำหน่ายหรือโดยวิธีอื่นใดซึ่ง งานที่ได้จัดทำขึ้น	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 15 (2) สอดคล้องกับ ข้อ 12 ของ สนธิสัญญา WPPT แล้ว
ข้อ 13 สิทธิในการ ให้เช่า ¹⁰⁵	มาตรา 15 (2) กำหนดให้เจ้าของลิขสิทธิ์ มีสิทธิแต่ผู้เดียวในการให้เช่าต้นฉบับ หรือสำเนางานสิ่งบันทึกเสียง	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 15 (3) สอดคล้องกับ ข้อ 13 ของ สนธิสัญญา WPPT แล้ว
ข้อ 14 สิทธิในการทำให้ ปรากฏ (เผยแพร่) ต่อ สาธารณชน โดยวิธีทาง	มาตรา 15 (3) กำหนดให้เจ้าของลิขสิทธิ์ มีสิทธิแต่ผู้เดียวในการเผยแพร่ต่อ สาธารณชน โดยมาตรา 4 ให้นิยาม	มาตรา 15 (2) สอดคล้องกับ ข้อ 14 ของสนธิสัญญา WPPT แล้ว

¹⁰³ **Article 11** Producers of phonograms shall enjoy the exclusive right of authorizing the direct or indirect reproduction of their phonograms, in any manner or form.

¹⁰⁴ **Article 12** (1) Producers of phonograms shall enjoy the exclusive right of authorizing the making available to the public of the original and copies of their phonograms through sale or other transfer of ownership.

(2) Nothing in this Treaty shall affect the freedom of Contracting Parties to determine the conditions, if any, under which the exhaustion of the right in paragraph (1) applies after the first sale or other transfer of ownership of the original or a copy of the phonogram with the authorization of the producer of the phonogram.

¹⁰⁵ **Article 13** (1) Producers of phonograms shall enjoy the exclusive right of authorizing the commercial rental to the public of the original and copies of their phonograms, even after distribution of them, by or pursuant to, authorization by the producer.

(2) Notwithstanding the provisions of paragraph (1), a Contracting Party that, on April 15, 1994, had and continues to have in force a system of equitable remuneration of producers of phonograms for the rental of copies of their phonograms, may maintain that system provided that the commercial rental of phonograms is not giving rise to the material impairment of the exclusive rights of reproduction of producers of phonograms.

ประเด็นในสนธิสัญญา WPPT	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บทวิเคราะห์
สายหรือไร้สาย รวมทั้ง เผยแพร่ในลักษณะที่ สาธารณชนสามารถเข้าถึง งานได้จากสถานที่และ ในเวลาที่เขาเลือก ¹⁰⁶	"เผยแพร่ต่อสาธารณชน" ให้ความหมาย รวมถึงการเผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยวิธี อื่นใดซึ่งงานที่ได้จัดทำขึ้น	
บทบัญญัติร่วมสำหรับนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง		
ข้อ 15 สิทธิในการได้รับ ค่าตอบแทนสำหรับการ แพร่เสียงและเผยแพร่ ต่อสาธารณชน ¹⁰⁷ (กระจายเสียงทางวิทยุ หรือทางสื่อที่ไม่ใช่ อินเทอร์เน็ต)	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ บัญญัติคุ้มครองสิทธิแต่ ผู้เดียวแก่ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงในมาตรา 15 และให้สิทธิแก่นักแสดงในการได้รับ ค่าตอบแทนที่เป็นธรรมจากการนำ สิ่งบันทึกเสียงการแสดงไปแพร่เสียงหรือ เผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยตรง ใน มาตรา 45	สิทธิของผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ กว้างกว่า สนธิสัญญา WPPT เพราะเป็นการ ให้ "สิทธิแต่ผู้เดียว" (exclusive right) ในการเผยแพร่ต่อสาธารณชน ซึ่งหมายถึงการทำให้ปรากฏต่อ สาธารณชนโดยวิธีต่างๆ เช่น ทางวิทยุโทรทัศน์ หรือทาง อินเทอร์เน็ต ส่วนสิทธิของ นักแสดงในการได้รับค่าตอบแทน สำหรับการแพร่เสียงและเผยแพร่

¹⁰⁶ **Article 14** Producers of phonograms shall enjoy the exclusive right of authorizing the making available to the public of their phonograms, by wire or wireless means, in such a way that members of the public may access them from a place and at a time individually chosen by them.

¹⁰⁷ **Article 15** (1) Performers and producers of phonograms shall enjoy the right to a single equitable remuneration for the direct or indirect use of phonograms published for commercial purposes for broadcasting or for any communication to the public.

(2) Contracting Parties may establish in their national legislation that the single equitable remuneration shall be claimed from the user by the performer or by the producer of a phonogram or by both. Contracting Parties may enact national legislation that, in the absence of an agreement between the performer and the producer of a phonogram, sets the terms according to which performers and producers of phonograms shall share the single equitable remuneration.

(3) Any Contracting Party may, in a notification deposited with the Director General of WIPO, declare that it will apply the provisions of paragraph (1) only in respect of certain uses, or that it will limit their application in some other way, or that it will not apply these provisions at all.

(4) For the purposes of this Article, phonograms made available to the public by wire or wireless means in such a way that members of the public may access them from a place and at a time individually chosen by them shall be considered as if they had been published for commercial purposes.

ประเด็นในสนธิสัญญา WPPT	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บทวิเคราะห์
		ต่อสาธารณชนมีปรากฏในมาตรา 45 แต่ตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ เป็นการเผยแพร่โดยผ่านสื่อทุกประเภท อย่างไรก็ตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ ไม่ได้บัญญัติว่า การได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม (single equitable remuneration) ที่จะต้องจ่ายให้แก่นักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง ต้องเป็นการจ่าย “ค่าตอบแทนจำนวนเดียว” หากจะต้องแก้ไขเพิ่มเติมให้สิทธิแต่ผู้เดียวแก่นักแสดงในการเผยแพร่ต่อสาธารณชนตามข้อ 10 ของสนธิสัญญาดังกล่าวไว้ข้างต้น ก็จะมีผลให้สิทธิของนักแสดงของประเทศไทยขยายกว้างกว่าสนธิสัญญา WPPT เช่นเดียวกับสิทธิของผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง อันเนื่องมาจากนิยาม “เผยแพร่ต่อสาธารณชน” ตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ ครอบคลุมการเผยแพร่ทุกรูปแบบทั้งทางสื่ออนาล็อกและสื่อดิจิทัลรวมถึงอินเทอร์เน็ต
ข้อ 16 ข้อจำกัดและข้อยกเว้นการละเมิด ¹⁰⁸	มาตรา 53 ให้นำบทบัญญัติที่ว่าด้วยข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์มาใช้บังคับ	มาตรา 53 แห่ง พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ สอดคล้องกับข้อ 16 ของ

¹⁰⁸ **Article 16** (1) Contracting Parties may, in their national legislation, provide for the same kinds of limitations or exceptions with regard to the protection of performers and producers of phonograms as they provide for, in their national legislation, in connection with the protection of copyright in literary and artistic works.

(2) Contracting Parties shall confine any limitations of or exceptions to rights provided for in this Treaty to certain special cases which do not conflict with a normal exploitation of the performance or phonogram and do not unreasonably prejudice the legitimate interests of the performer or of the producer of the phonogram.

ประเด็นในสนธิสัญญา WPPT	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บทวิเคราะห์
	แก่สิทธิของนักแสดงโดยอนุโลม	สนธิสัญญา WPPT แล้ว
ข้อ 17 อายุแห่งการ คุ้มครอง ¹⁰⁹	มาตรา 49 สิทธิของนักแสดงตามมาตรา 44 มีอายุห้าสิบปีนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินของปีที่มีการแสดง ในกรณีที่มีการบันทึกการแสดงให้มียุทธห้าสิบปี นับแต่วันสิ้นปีปฏิทินของปีที่มีการบันทึกการแสดง มาตรา 50 สิทธิของนักแสดงตามมาตรา 45 มีอายุห้าสิบปีนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินของปีที่ได้มีการบันทึกเสียงการแสดง มาตรา 21 ลิขสิทธิ์ในงานสิ่งบันทึกเสียงมีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้สร้างสรรค์ แต่ถ้าได้โฆษณาในงานในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่โฆษณาครั้งแรก	มาตรา 21 มาตรา 49 ประกอบกับมาตรา 50 แห่ง พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ สอดคล้องกับข้อ 17 ของสนธิสัญญา WPPT
ข้อ 18 พันธกรณี เกี่ยวกับมาตรการทาง เทคโนโลยี ¹¹⁰	มาตรา 4 บัญญัตินิยามของ “มาตรการทางเทคโนโลยี” และ “การหลบเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยี” ไว้ มาตรา 53/4 กำหนดให้การหลบเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยีหรือการให้บริการเพื่อก่อให้เกิดการหลบเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยี โดยรู้อยู่แล้วว่าการกระทำนั้นอาจจูงใจหรือก่อให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 4 ประกอบกับมาตรา 53/4 และมาตรา 53/5 สอดคล้องกับข้อ 18 ของสนธิสัญญา WPPT แล้ว

¹⁰⁹ **Article 17** (1) The term of protection to be granted to performers under this Treaty shall last, at least, until the end of a period of 50 years computed from the end of the year in which the performance was fixed in a phonogram.

(2) The term of protection to be granted to producers of phonograms under this Treaty shall last, at least, until the end of a period of 50 years computed from the end of the year in which the phonogram was published, or failing such publication within 50 years from fixation of the phonogram, 50 years from the end of the year in which the fixation was made.

¹¹⁰ **Article 18** Contracting Parties shall provide adequate legal protection and effective legal remedies against the circumvention of effective technological measures that are used by performers or producers of phonograms in connection with the exercise of their rights under this Treaty and that restrict acts, in respect of their performances or phonograms, which are not authorized by the performers or the producers of phonograms concerned or permitted by law.

ประเด็นในสนธิสัญญา WPPT	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บทวิเคราะห์
	ให้ถือว่าเป็นการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี โดยกำหนดข้อยกเว้นไว้บางประการในมาตรา 53/5	
ข้อ 19 พันธกรณี เกี่ยวกับข้อมูลการ บริหารสิทธิ ¹¹¹	มาตรา 4 กำหนดนิยาม “ข้อมูลการบริหารสิทธิ” มาตรา 53/1 บัญญัติให้การลบหรือ การเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ โดยรู้อยู่แล้วว่าการกระทำอาจก่อให้เกิด ก่อให้เกิด ให้ความสะดวก หรือปกปิด การละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง ให้ถือว่าเป็นการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ มาตรา 53/2 กำหนดให้ผู้ที่รู้อยู่แล้วว่า งานหรือสำเนางานลิขสิทธิ์นั้นได้มีการ ลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหาร สิทธิ ให้ถือว่า กระทำการละเมิดข้อมูล การบริหารสิทธิด้วย ถ้าได้กระทำการ อย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานนั้นดังต่อไปนี้ (1) นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อจำหน่าย หรือ (2) เผยแพร่ต่อสาธารณชน	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 4 ประกอบกับมาตรา 53/1 มาตรา 53/2 และมาตรา 53/3 สอดคล้องกับข้อ 19 ของ สนธิสัญญา WPPT แล้ว

¹¹¹ **Article 19** (1) Contracting Parties shall provide adequate and effective legal remedies against any person knowingly performing any of the following acts knowing, or with respect to civil remedies having reasonable grounds to know, that it will induce, enable, facilitate or conceal an infringement of any right covered by this Treaty:

(i) to remove or alter any electronic rights management information without authority;

(ii) to distribute, import for distribution, broadcast, communicate or make available to the public, without authority, performances, copies of fixed performances or phonograms knowing that electronic rights management information has been removed or altered without authority.

(2) As used in this Article, “rights management information” means information which identifies the performer, the performance of the performer, the producer of the phonogram, the phonogram, the owner of any right in the performance or phonogram, or information about the terms and conditions of use of the performance or phonogram, and any numbers or codes that represent such information, when any of these items of information is attached to a copy of a fixed performance or a phonogram or appears in connection with the communication or making available of a fixed performance or a phonogram to the public

ประเด็นในสนธิสัญญา WPPT	พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บทวิเคราะห์
ข้อ 20 แบบพิธี ¹¹²		การจดทะเบียนหรือแบบพิธีใดๆ ไม่ได้เป็นเงื่อนไขของการได้มาซึ่ง ลิขสิทธิ์หรือสิทธินักแสดง ดังนั้น พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ จึงสอดคล้องกับ ข้อ 20 ของ สนธิสัญญา WPPT แล้ว

จะเห็นได้ว่า การคุ้มครองผู้ผลิตส่งบันทึกเสียงตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม สอดคล้องกับบทบัญญัติของสนธิสัญญา WPPT แล้ว แต่ในส่วนของ การคุ้มครองสิทธิของนักแสดง ยังมีหลายประเด็นที่ยังไม่สอดคล้องและจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติม ได้แก่

1) ขยายการคุ้มครอง “สิทธิในการทำซ้ำ” ตามมาตรา 44 (3) ให้ครอบคลุม การทำซ้ำในทุกกรณี (ข้อ 7 ของสนธิสัญญา WPPT)

2) เพิ่มการคุ้มครอง “สิทธิในการจำหน่าย” สำหรับการแสดงที่ได้บันทึกไว้ในสิ่งบันทึกเสียง (ข้อ 8 ของสนธิสัญญา WPPT)

3) เพิ่มการคุ้มครอง “สิทธิในการให้เช่า” สำหรับการแสดงที่ได้บันทึกไว้แล้วในสิ่งบันทึกเสียง (ข้อ 9 ของสนธิสัญญา WPPT)

4) แก้ไขปรับปรุงให้ “สิทธิในการเผยแพร่ต่อสาธารณชน” โดยวิธีทางสายหรือไร้สาย รวมทั้งเผยแพร่ในลักษณะที่สาธารณชนสามารถเข้าถึงงานได้จากสถานที่และในเวลาที่เขาเลือก หรือการเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต เป็น “สิทธิแต่ผู้เดียว” สำหรับการแสดงที่ได้บันทึกไว้ในสิ่งบันทึกเสียง (ข้อ 10 ของสนธิสัญญา WPPT)

3.2 ผลกระทบของการเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญาอินเทอร์เน็ตต่ออุตสาหกรรมสร้างสรรค์และผู้บริโภค

จากการศึกษาผลกระทบของการเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญา WCT และสนธิสัญญา WPPT พบว่า ในด้านกฎหมายประเทศไทยจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 เพื่อให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาทั้งสองฉบับ โดยในส่วนของสนธิสัญญา WCT ต้องขยายอายุการคุ้มครองงานภาพถ่ายจากระยะเวลาห้าสิบปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้นหรือห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณางานเป็นครั้งแรก เป็นตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นระยะเวลาห้าสิบปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย และในส่วนของสนธิสัญญา WPPT ต้องขยายการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงให้รวมถึงการคุ้มครองสิทธิแต่ผู้เดียวในการทำซ้ำ ให้เช่า และจำหน่ายสิ่งบันทึกเสียงการแสดงรวมทั้งสิทธิแต่ผู้เดียวในการเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งการแสดงผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

¹¹² Article 19 The enjoyment and exercise of the rights provided for in this Treaty shall not be subject to any formality.

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมภาพยนตร์และเพลง และผู้บริหารงานลิขสิทธิ์ จำนวน 12 ราย เกี่ยวกับความพร้อมของประเทศไทยและผลกระทบของการเข้าเป็นภาคี “สนธิสัญญาอินเทอร์เน็ต” ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ จำนวน 11 ราย เห็นด้วยที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้สร้างสรรค์และนักแสดงของไทย ได้รับการคุ้มครองอย่างเพียงพอสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และเป็นการยกระดับการคุ้มครองงานลิขสิทธิ์ให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล มีผู้ให้สัมภาษณ์ 1 ราย ที่ไม่แน่ใจว่าการเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาอินเทอร์เน็ตจะให้ประโยชน์แก่ประเทศไทยอย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์จากอุตสาหกรรมภาพยนตร์รายหนึ่งมีความเห็นว่า กฎหมายลิขสิทธิ์ไทยในปัจจุบันยังไม่เพียงพอต่อการคุ้มครองเจ้าของลิขสิทธิ์และนักแสดงในยุคดิจิทัล จำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อเข้าเป็นภาคี ซึ่งน่าจะส่งผลดีต่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์ อุตสาหกรรมเพลง รวมทั้งต่อผู้บริโภค โดยต้องศึกษาแนวทางต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ผู้ให้สัมภาษณ์จากอุตสาหกรรมภาพยนตร์อีกรายหนึ่งให้ทัศนะว่า ปัจจุบันกฎหมายลิขสิทธิ์ไทยบางส่วนให้สิทธิแก่ผู้สร้างสรรค์เกินกว่าขอบเขตความคุ้มครองตามความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคีอยู่แล้ว เพียงแต่ต้องมีการแก้ไขปรับปรุงอีกบางส่วนเพื่อให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาอินเทอร์เน็ต และประเทศไทยควรเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาอินเทอร์เน็ตเพื่อยกระดับการคุ้มครองงานลิขสิทธิ์ให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล เพื่อให้งานลิขสิทธิ์ในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งในรูปแบบดิจิทัลและในแพลตฟอร์มใหม่ๆ ได้รับความคุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนขยายการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ในเชิงเศรษฐกิจและสังคม ผู้บริโภคจะไม่ได้รับผลกระทบใดๆ เพราะปัจจุบันกระบวนการบริโภคได้ทำผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตอยู่แล้ว ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงงานได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว แต่จะมีความเข้มงวดในการปกป้องและคัดกรองเนื้อหาที่ละเมิดลิขสิทธิ์มากยิ่งขึ้นโดยผ่านมาตรการทางเทคโนโลยี

ผู้ให้สัมภาษณ์จากอุตสาหกรรมเพลงสามราย มีความเห็นในทางเดียวกันว่า ขอบเขตของการคุ้มครองลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดงของประเทศไทยยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาการทางเทคโนโลยีที่ก้าวล้ำไปทุกขณะ ถึงแม้ว่ากฎหมายลิขสิทธิ์จะมีบทบัญญัติหลายประการที่เกี่ยวกับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในสื่อดิจิทัล แต่ประเทศไทยยังต้องแก้ไขปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์อย่างต่อเนื่องให้ทันสมัยเสมอ และเห็นด้วยที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาอินเทอร์เน็ต เพื่อให้การคุ้มครองของประเทศไทยเทียบเท่ามาตรฐานสากล เป็นระเบียบแบบแผนและสอดคล้องกับระบบการคุ้มครองของนานาประเทศ อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันทั้งในระดับเอกชน รัฐ และองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรต่างๆ ซึ่งจะช่วยผลักดันพัฒนาการของการคุ้มครองลิขสิทธิ์ของประเทศไทย การเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาทั้งสองฉบับจึงจะมีผลในเชิงบวกต่อประเทศไทยโดยรวม

ผู้ให้สัมภาษณ์อีกรายหนึ่งในวงการเพลง มีความเห็นว่า ขอบเขตการคุ้มครองลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดงของประเทศไทยยังไม่เพียงพอต่อการคุ้มครองในยุคดิจิทัล ประกอบกับศิลปินส่วนใหญ่ยังขาดข้อมูลความรู้และอาจถูกละเมิดสิทธิโดยที่ไม่ทราบเลยก็ได้ จึงเห็นด้วยที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาอินเทอร์เน็ต โดยเห็นว่าไม่น่าจะมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการเพื่อเข้าเป็นภาคี แต่จะช่วยให้เจ้าของลิขสิทธิ์และนักแสดงได้รับประโยชน์จากการคุ้มครองมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในเบื้องต้นอาจมีผลกระทบซึ่งรัฐจำเป็นต้องเอาใจใส่ดูแลในแง่ของการปฏิบัติอย่างเข้มข้น

ผู้ให้สัมภาษณ์จากอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ให้ความเห็นว่า นิยามหลายประการภายใต้กฎหมายลิขสิทธิ์ในปัจจุบันในทางปฏิบัติยังไม่เพียงพอต่อการบังคับใช้สิทธิในบริบทของสื่อดิจิทัลและอินเทอร์เน็ต และมีความเห็นว่า การเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาอินเทอร์เน็ตอาจเป็นแนวทางในการขอความร่วมมือในการปกป้องคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของคนไทยจากแหล่งละเมิดข้ามพรมแดนอันเป็นลักษณะของการละเมิดบนอินเทอร์เน็ต หากประเทศไทยไม่เข้าเป็นภาคีอาจขาดจุดเกาะเกี่ยวทางกฎหมายที่จะได้รับการคุ้มครองอย่างเพียงพอในระดับระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่มีการอนุวัติกฎหมายตามสนธิสัญญา หากดำเนินการเร็วจนเกินไป หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องก็อาจยังไม่เข้าใจถึงความมุ่งหมาย แนวทาง และเทคโนโลยีควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมาย ทำให้มีการตีความที่ผิดเพี้ยนในการดำเนินการได้ ในส่วนของผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม มีความเห็นว่า จะเกิดผลดีต่อผู้สร้างสรรค์และนักแสดงของไทย อย่างไรก็ตาม ต่างประเทศที่มีผลประโยชน์จากลิขสิทธิ์ เช่น สหรัฐอเมริกา อาจควบคุมหรือกีดกันการใช้ประโยชน์จากงานลิขสิทธิ์ในประเทศไทยได้มากขึ้น

ผู้ให้สัมภาษณ์จากภาคอุตสาหกรรมอีกรายหนึ่ง มีความเห็นว่า ขอบเขตการคุ้มครองลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดงของประเทศไทยในปัจจุบันอาจยังไม่เพียงพอสำหรับการคุ้มครองในยุคดิจิทัล เนื่องจากพัฒนาการที่รวดเร็วของเทคโนโลยีก่อให้เกิดการสร้างสรรค์และบันทึกงานในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งมีการสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศไทยยังมีข้อจำกัดในการคุ้มครองงานสร้างสรรค์ในลักษณะดังกล่าว และเห็นด้วยที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาอินเทอร์เน็ต เพื่ออนุวัติกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาข้อจำกัดด้านกฎหมายที่มีอยู่และช่วยแก้ไขปัญหาการละเมิด อย่างไรก็ตาม จำเป็นต้องคำนึงถึงสภาพการณ์และปัญหาในทางปฏิบัติที่เป็นจริง รวมทั้งบริบทของกฎหมายเดิมด้วยเพื่อลดปัญหาอันอาจเกิดจากการออกกฎหมายใหม่ สำหรับผลกระทบต่ออุตสาหกรรมและผู้บริโภค มีความเห็นว่า การเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาอินเทอร์เน็ตจะส่งผลให้ผู้บริโภคบางส่วนที่เคยบริโภคสินค้าหรือบริการละเมิดลิขสิทธิ์ต้องมีการค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น แต่ในทางกลับกัน อุตสาหกรรมภาพยนตร์และเพลงของไทย จะได้รับการคุ้มครองที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ผู้ใช้งานลิขสิทธิ์สื่อบางราย มีความเห็นว่า การคุ้มครองลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดงในปัจจุบันยังไม่เพียงพอที่จะคุ้มครองผู้สร้างสรรค์และนักแสดงในยุคดิจิทัล และเห็นควรที่จะมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่ง แสดงความเห็นเพิ่มเติมว่า จำเป็นต้องพิจารณาในรายละเอียดของการได้มาซึ่งสิทธิขอบเขตของการคุ้มครอง ตลอดจนนิยามศัพท์ เช่น คำว่า “โฆษณา” “เผยแพร่ต่อสาธารณชน” “จำหน่าย” ว่าสามารถปรับใช้กับสภาพแวดล้อมของการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตได้เหมาะสมแล้วหรือไม่ และเห็นด้วยว่า ประเทศไทยควรเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาอินเทอร์เน็ตเพื่อยกระดับมาตรฐานของกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศไทย ทั้งยังให้ความสำคัญคุ้มครองแก่ผู้สร้างสรรค์และนักแสดงเพิ่มขึ้นด้วยผลกระทบในเชิงเศรษฐกิจและสังคม เชื่อว่า หากไม่มีการบริหารจัดการที่ดีก็อาจเกิดปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนของสิทธิ เช่น สิทธิของผู้สร้างสรรค์ สิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรม สิ่งบันทึกเสียง ภาพยนตร์ และสิทธิของนักแสดง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดเก็บค่าสิทธิทางเศรษฐกิจของบุคคลเหล่านี้

หนึ่งในผู้ใช้ที่ให้สัมภาษณ์ไม่แน่ใจว่า การที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาอินเทอร์เน็ต จะให้ประโยชน์แก่ผู้สร้างสรรค์และนักแสดงมากน้อยเพียงใด เพราะแม้กฎหมายที่มีใช้อยู่ในปัจจุบัน ก็ยังไม่สามารถบังคับใช้ได้มีประสิทธิภาพ ปัญหาของการบังคับใช้กฎหมายสำหรับการใช้ลิขสิทธิ์บนสื่ออินเทอร์เน็ตคือการหาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ต้องการให้มีความร่วมมือระหว่างประเทศภาคีในการเปิดเผยและแลกเปลี่ยนข้อมูลผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตหรือรายละเอียดของผู้ใช้บริการเนื่องจากข้อมูลการละเมิดลิขสิทธิ์มักจัดเก็บอยู่ในฐานข้อมูลในต่างประเทศ และควรมีมาตรการควบคุมการเปิดให้บริการเว็บไซต์ของผู้ประกอบการทุกชื่อโดเมน เพื่อให้เกิดความชัดเจนและง่ายต่อการตรวจสอบ

ขณะที่ผู้ใช้อีกสองรายที่ให้สัมภาษณ์ เห็นด้วยที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ประเทศไทยมีมาตรฐานการคุ้มครองเทียบเท่านานาชาติอารยประเทศ ซึ่งอาจนำไปสู่ความร่วมมือระหว่างประเทศเรื่องการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ของคนไทยที่ผู้กระทำอยู่นอกเหนือเขตอำนาจของศาลไทย นอกจากนี้ให้ความเห็นด้วยว่า ในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายจำเป็นต้องคำนึงถึงความสมดุลระหว่างประโยชน์ของเจ้าของลิขสิทธิ์และสาธารณชนด้วย

กล่าวโดยสรุป ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจะมีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองผู้สร้างสรรค์และนักแสดงในบริบทของเทคโนโลยีดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตบ้างแล้ว แต่ในการอนุวัติเข้าเป็นภาคีสันติสัญญา WCT และสนธิสัญญา WPPT ประเทศไทยจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์ให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาดังกล่าว ซึ่งการดำเนินการอาจส่งผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้อง ทั้งผู้สร้างสรรค์ เจ้าของลิขสิทธิ์ และนักแสดงในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ รวมถึงผู้บริโภคที่ใช้งานลิขสิทธิ์ด้วย จึงจำเป็นต้องมีมาตรการเตรียมการรับมือกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นไว้ล่วงหน้า

บทที่ 4

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาวิเคราะห์ความพร้อมของประเทศไทยและผลกระทบของการเข้าเป็นภาคี “สนธิสัญญาอินเทอร์เน็ต” ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก มีข้อสรุป ดังนี้

4.1.1 ความพร้อมด้านกฎระเบียบ

ประเทศไทยจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 เพื่อให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาดังกล่าวในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1) ขยายอายุการคุ้มครองงานภาพถ่าย ตามมาตรา 21 จากระยะเวลาห้าสิบปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้นหรือห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก เป็นตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นระยะเวลาห้าสิบปี นับแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย

2) ขยายการคุ้มครอง “สิทธิในการทำซ้ำ” ของนักแสดง ตามมาตรา 44 (3) ให้ครอบคลุมการทำซ้ำในทุกกรณี

3) เพิ่มการคุ้มครอง “สิทธิในการจำหน่าย” ของนักแสดง สำหรับการแสดงที่ได้บันทึกไว้แล้วในสิ่งบันทึกเสียง

4) เพิ่มการคุ้มครอง “สิทธิในการให้เช่า” ของนักแสดง สำหรับการแสดงที่ได้บันทึกไว้แล้วในสิ่งบันทึกเสียง

5) แก้ไขปรับปรุงให้ “สิทธิในการเผยแพร่ต่อสาธารณชน” โดยวิธีทางสายหรือไร้สาย รวมทั้งเผยแพร่ในลักษณะที่สาธารณชนสามารถเข้าถึงงานได้จากสถานที่และในเวลาที่เขาเลือก หรือการเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต เป็น “สิทธิแต่ผู้เดียว” ของนักแสดง สำหรับการแสดงที่ได้บันทึกไว้แล้วในสิ่งบันทึกเสียง

นอกจากนี้ ควรต้องพิจารณารายละเอียดในประเด็นอื่นๆ เช่น นิยามศัพท์ เพื่อให้เหมาะสมและเพียงพอต่อการบังคับใช้สิทธิในบริบทของสื่อดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตด้วย

4.1.2 ผลกระทบ

การแก้ไขกฎหมายและอนุวัติเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญาอินเทอร์เน็ตจะส่งผลเป็นการยกระดับการคุ้มครองลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดงให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล ซึ่งจะมีประโยชน์ในหลากหลายด้าน ดังนี้

1) คุ้มครองเจ้าของสิทธิชาวไทยในต่างประเทศ

ทำให้เจ้าของลิขสิทธิ์และนักแสดงชาวไทยได้รับการคุ้มครองอย่างเต็มที่ในต่างประเทศที่เป็นภาคีสนธิสัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันที่เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเชื่อมโยง การ

ติดต่อสื่อสารไปทั่วโลก และเป็นแหล่งรวมงานลิขสิทธิ์ที่ใหญ่ที่สุดที่ประชาชนทั่วทุกมุมโลกสามารถเข้าถึง บริโภค และใช้ประโยชน์จากงานได้อย่างกว้างขวางไร้พรมแดน

2) ส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

อุตสาหกรรมดิจิทัลคอนเทนต์ เช่น อุตสาหกรรมภาพยนตร์ เพลง เกม ซึ่งล้วนแต่เป็นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์มีพื้นฐานมาจากการอันมีลิขสิทธิ์และปัจจุบันพึ่งพาการค้าบนสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นหลัก จะสามารถเติบโตไปได้หากผู้สร้างสรรค์มีความมั่นใจว่าจะได้รับความคุ้มครองอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพียงพอ ในขณะที่เดียวกันการกำหนดช้อยกเว้นการละเมิดเพื่อให้สาธารณชนส่วนรวมสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม ก็จะช่วยให้เกิดการต่อยอดงานสร้างสรรค์ และสังคมมีการพัฒนาศิลปวิทยาการได้อย่างต่อเนื่องสืบไป

3) ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและดึงดูดการลงทุนในประเทศ

การวางกรอบกฎหมายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมในตลาดการค้าบนโลกดิจิทัลจะช่วยสร้างแรงจูงใจและเสริมสร้างศักยภาพของผู้สร้างสรรค์และนักแสดงในประเทศ ให้สามารถผลิตและพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ออกมามากขึ้น โดยผู้สร้างสรรค์และนักแสดงกล้าที่จะเผยแพร่งานให้กว้างขวางยิ่งขึ้นด้วยมั่นใจว่าจะได้รับความคุ้มครองทั้งจากในและต่างประเทศอย่างเป็นธรรม ในขณะที่เดียวกันการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาอินเทอร์เน็ตเป็นเสมือนการประกาศต่อประชาคมโลกถึงความพร้อมของประเทศที่จะให้ความคุ้มครองผู้สร้างสรรค์และนักแสดงทั่วโลกด้วยมาตรฐานสากลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีผลต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์

4) ส่งเสริมความร่วมมือในการปกป้องคุ้มครองลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดงระหว่างประเทศ

ความผูกพันในฐานะภาคีสันติสัญญาอินเทอร์เน็ตอาจใช้เป็นฐานในการประสานความร่วมมือระหว่างกันทั้งระดับภาครัฐ เอกชน และองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร ในการคุ้มครองและบังคับใช้สิทธิซึ่งเกิดขึ้นข้ามพรมแดนจากการใช้อินเทอร์เน็ต อันจะช่วยผลักดันให้การคุ้มครองลิขสิทธิ์ของประเทศไทยพัฒนายิ่งขึ้น

5) สนับสนุนการสร้างสรรคและเพิ่มพูนงานด้านศิลปวัฒนธรรม

การเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาอินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสร้างแรงจูงใจให้ผู้สร้างสรรค์ผลิตงานสร้างสรรค์ใหม่ๆ และส่งเสริมพัฒนาการสร้างสรรคผลงานทางวัฒนธรรมให้มากยิ่งขึ้น การคุ้มครองระดับประเทศและระดับโลกมีความสำคัญและจำเป็นเพื่อคุ้มครองผู้สร้างสรรค์วรรณกรรมและศิลปกรรมอันจะเป็นรากฐานของวัฒนธรรมในอนาคต

อย่างไรก็ดี การเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาอินเทอร์เน็ตอาจเป็นช่องทางให้ประเทศภาคีอื่นที่มีผลประโยชน์จากลิขสิทธิ์เข้ามาควบคุมหรือกีดกันการใช้ประโยชน์จากงานลิขสิทธิ์ในประเทศไทยได้มากขึ้น รวมทั้งอาจส่งผลให้ผู้บริโภคบางส่วนที่เคยบริโภคสินค้าหรือบริการละเมิดลิขสิทธิ์ต้องมีภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น และหากดำเนินการเร็วจนเกินไป หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องก็อาจยังไม่เข้าใจถึงความมุ่งหมาย แนวทางการปฏิบัติ และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมาย จึงอาจมีการตีความที่แตกต่างออกไปและส่งผลกระทบต่อการใช้สิทธิได้ นอกจากนี้ หากไม่มีการบริหารจัดการที่ดี ก็อาจเกิดปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนของสิทธิ เช่น สิทธิของผู้สร้างสรรค์

สิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรม สิ่งบันทึกเสียง ภาพยนตร์ และสิทธิของนักแสดง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดเก็บค่าสิทธิทางเศรษฐกิจของบุคคลเหล่านี้

4.2 ข้อเสนอแนะ

4.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาอินเทอร์เน็ต ประเทศไทยจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในประเด็นหลัก 5 ประเด็น ดังที่ได้กล่าวข้างต้นให้สอดคล้องกับสนธิสัญญา โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนยื่นภาคยานุวัติสาร เนื่องจากพันธกรณีตามสนธิสัญญาจะมีผลผูกพันเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา 3 เดือน นับจากที่ได้ยื่นภาคยานุวัติสารต่อผู้อำนวยการใหญ่องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลกตามที่ระบุไว้ในข้อ 21 (ii) ของสนธิสัญญา WCT¹¹³ และข้อ 30 (ii) ของสนธิสัญญา WPPT¹¹⁴

นอกจากนี้ โดยที่การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์และการเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาอินเทอร์เน็ตอาจมีผลกระทบในทางลบเช่นกัน จึงจำเป็นต้องเตรียมมาตรการป้องกันและบรรเทาผลกระทบที่ได้กล่าวถึงซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้

4.2.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ

ในการพิจารณาแก้ไขกฎหมายลิขสิทธิ์ และเสนอให้ประเทศไทยอนุวัติเข้าผูกพันเป็นภาคีสถิติสัญญาอินเทอร์เน็ต กระทรวงพาณิชย์ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการผู้รับผิดชอบจะต้องดำเนินการ ดังนี้

1) จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและ การวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมาย ทุกขั้นตอนตามที่บัญญัติในมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และเมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว ต้องจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายในรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

2) ขอความเห็นชอบการเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญา WCT และสนธิสัญญา WPPT จากรัฐสภา ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 178 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ เนื่องจากสนธิสัญญาทั้งสองฉบับเป็นหนังสือสัญญาที่จะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือ

¹¹³ **Article 21** This Treaty shall bind:

(i) (...)

(ii) each other State, from the expiration of three months from the date on which the State has deposited its instrument with the Director General of WIPO; (...)

¹¹⁴ **Article 30** This Treaty shall bind:

(i) (...)

(ii) each other State, from the expiration of three months from the date on which the State has deposited its instrument with the Director General of WIPO; (...)

สัญญา และอาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง และต้องประสานกระทรวงการต่างประเทศในการจัดทำภาคยานุวัติสารเพื่อเข้าเป็นภาคีสันติสัญญา

3) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจทั้งก่อน ระหว่าง และภายหลังจากการออกกฎหมาย ให้แก่กลุ่มบุคคลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้สร้างสรรค์ นักแสดง ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ผู้ประกอบการที่ใช้งานลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงในการประกอบธุรกิจ และสาธารณชนซึ่งเป็นผู้บริโภคงานลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดง ตลอดจนหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย เช่น ตำรวจ อัยการ ศาล เป็นต้น เพื่อให้เข้าใจหลักการและเหตุผล เจตนารมณ์ และบทบัญญัติของกฎหมายอย่างถูกต้องตรงกัน เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4) เตรียมมาตรการป้องกันและบรรเทาผลกระทบที่ได้กล่าวถึงซึ่งอาจเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาจากการบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าสิทธิทางเศรษฐกิจ (Collective Management of Copyrights) ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการบังคับใช้สิทธิโดยไม่สุจริต และความซ้ำซ้อนของสิทธิ ในลักษณะคล้ายคลึงกับปัญหาการจัดเก็บลิขสิทธิ์เพลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยอาจเตรียมมาตรการด้านบริหาร เช่น ใ้บุคคลที่จะดำเนินการจัดเก็บค่าการใช้สิทธิของนักแสดงจากการเผยแพร่สิ่งบันทึกเสียงการแสดงต้องแจ้งข้อมูลสิทธิและรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดเก็บแก่คณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ (กกร.) เช่นเดียวกันกับการแจ้งจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์เพลง หรืออาจต้องนำมาตรการด้านกฎหมายมาใช้ถ้าจำเป็น เช่น พิจารณาเสนอกฎหมายกำกับดูแลกิจการในการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดง เป็นต้น

5) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย เช่น กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บก.ปอท.) กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (บก.ปอศ.) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ) กระทรวงยุติธรรม เป็นต้น เพื่อจัดให้มีการฝึกอบรมความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องด้านดิจิทัลพอร์เนลิสต์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสืบสวนสอบสวนและตรวจวิเคราะห์หาพยานหลักฐานโดยเฉพาะการละเมิดทางอินเทอร์เน็ต เพื่อประสิทธิผลในการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

6) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรทั้งในระดับประเทศ และระหว่างประเทศ เพื่อช่วยผลักดันการปกป้องคุ้มครองลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดงจากแหล่งละเมิดข้ามพรมแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการละเมิดผ่านระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ (Internet service provider: ISP) จำนวนมาก ซึ่งมีฐานการให้บริการ (Server) อยู่ในต่างประเทศ เพื่อสามารถบังคับใช้กฎหมายกับผู้ละเมิดที่ต้นตอมากกว่าที่ปลายทางด้วยการลบหรือระงับการเผยแพร่เนื้อหาละเมิดลิขสิทธิ์ (Removal of infringing contents) หรือปิดกั้นเว็บไซต์ละเมิด (Website blocking) เท่านั้น

บรรณานุกรม

หนังสือ

กรมศิลปากร. ความผูกพันระหว่างประเทศไทยกับอนุสัญญาเบอร์น์เพื่อการคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรมลิขสิทธิ์. กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร, 2529.

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558. กรุงเทพมหานคร: กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2558.

ไชยยศ เหมะรัชตะ. ย่อหลักกฎหมายลิขสิทธิ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, 2543.

_____. ลักษณะของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, 2553.

ธัชชัย ศุภผลศิริ. คำอธิบายกฎหมายลิขสิทธิ์. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, 2544.

_____. ระบบทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์, 2544.

World Intellectual Property Organization. Guide to the Copyright and Related Rights Treaties Administered by WIPO and Glossary of Copyright and Related Rights Terms. Geneva : WIPO Publication, 2003.

_____. WIPO Copyright Treaty. Geneva : WIPO Publication, 1997.

_____. WIPO Performances and Phonograms Treaty. Geneva : WIPO Publication, 1997.

วิทยานิพนธ์

ณัฐธิดา อ่อนดี ปาวสานต์. ปัญหาการอนุญาตให้ใช้สิทธิในลิขสิทธิ์งานดนตรีกรรม: ศึกษากรณีการจัดเก็บค่าตอบแทนซ้ำซ้อนจากผู้ใช้งานลิขสิทธิ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2550.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

Geist, Michael. The Case for Flexibility in Implementing the WIPO Internet Treaties: An Examination of the Anti-Circumvention Requirements. [Online]. 2010. Available from: <https://www.irwinlaw.com/sites/default/files/attached/CCDA%2008%20Geist.pdf> [2017, June 27].

World Intellectual Property Organization. WIPO-Administered Treaties. [Online]. Available from: <http://www.wipo.int/treaties/en/> [2017, June 25].

- World Intellectual Property Organization. WIPO Glossary of Terms of the Law of Copyright and Neighbouring Rights. [Online]. 1983. Available from: ftp://ftp.wipo.int/pub/library/ebooks/wipopublications/wipo_pub_828efp.pdf [2017, July 9].
- _____. WIPO Intellectual Property Handbook, [Online]. Available from: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/intproperty/489/wipo_pub_489.pdf [2017, June, 30]
- _____. The Advantages of Adherence to the WIPO Copyright Treaty (WCT) and the WIPO Performances and Phonograms Treaty (WPPT). [Online]. Available from: http://www.wipo.int/export/sites/www/copyright/en/activities/pdf/advantages_wct_wppt.pdf [2017, 27 June]

การสัมภาษณ์

- ชญาณิชฐ์ คงแดง. สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2560.
- ณรัช ศรีหทัย. กรรมการสมาคมทรัพย์สินทางปัญญาแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 27 กรกฎาคม 2560.
- เทียนชัย ปิ่นวิเศษ. ผู้อำนวยการสมาคมภาพยนตร์แห่งสหรัฐอเมริกา (ประเทศไทย) และอุปนายกสมาคมทรัพย์สินทางปัญญาแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 14 กรกฎาคม 2560.
- นำชัย เอกพัฒนาพาณิชย์. รองเลขาธิการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 28 กรกฎาคม 2560.
- บุรพา อารัมภีร. นักเขียน นักร้อง พิธีกร และนักจัดรายการวิทยุ. สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2560.
- ปิยะชัย สายจงจิตร. สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2560.
- พิเศษ จิยาศักดิ์. ผู้บริหารสมาคมการค้าผู้ประกอบการธุรกิจบันเทิงไทย. สัมภาษณ์. 4 กรกฎาคม 2560.
- ภัทร คงคาทิพย์. สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2560.
- วิรัช อยู่ถาวร. นักดนตรีและนักแต่งเพลง. สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2560.
- เศรษฐา ศิระฉายา. นักร้อง นักดนตรี และพิธีกรอาชีพ. สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2560.
- สุพล สิทธิธรรมชัย. รองเลขาธิการ สมาพันธ์สมาคมภาพยนตร์แห่งชาติ. สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2560.
- อรพรรณ พันธุ์พัฒนา. สัมภาษณ์. 21 กรกฎาคม 2560.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวนุสรรา กาญจนกุล
ประวัติการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - ประถมศึกษา โรงเรียนผดุงตรุณี - มัธยมศึกษา โรงเรียนสตรีวิทยา - อักษรศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - ดิศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม - Master of International Management University of Maryland University College, U.S.A.
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2532	นักอักษรศาสตร์ 3 กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร
พ.ศ. 2536	บุคลากร 4 สำนักงานเลขานุการกรม กรมทรัพย์สินทางปัญญา
พ.ศ. 2537	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานทะเบียนการค้า 5 กองบริการและเผยแพร่ กรมทรัพย์สินทางปัญญา
พ.ศ. 2541	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานทะเบียนการค้า 6 กองวิชาการและแผนงาน กรมทรัพย์สินทางปัญญา
พ.ศ. 2544	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานทะเบียนการค้า 7 กองส่งเสริมและพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญา กรมทรัพย์สินทางปัญญา
พ.ศ. 2546	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานทะเบียนการค้า 8 กองส่งเสริมและพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญา กรมทรัพย์สินทางปัญญา
พ.ศ. 2550	นักวิชาการพาณิชย์ 8ว กองส่งเสริมและพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญา
พ.ศ. 2550	อัครราชทูตที่ปรึกษา คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก ณ นครเจนีวา
พ.ศ. 2555	นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ สำนักลิขสิทธิ์ กรมทรัพย์สินทางปัญญา
พ.ศ. 2558-ปัจจุบัน	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย กรมทรัพย์สินทางปัญญา
เกียรติประวัติ	
พ.ศ. 2558	ข้าราชการพลเรือนดีเด่น กรมทรัพย์สินทางปัญญา
พ.ศ. 2560	เพชรพาณิชย์ สาขาข้าราชการและพนักงาน
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย กรมทรัพย์สินทางปัญญา